

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 8.

జెన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ అగస్టు నెల 13 తేది శనివారము

No. 112.

నంబరు ౮

ఈ రోజు నాడు సంవత్సర శ్రావణ మాస శుద్ధ దశమి ౧౦.

నంబరు ౧౧౨

ప్రభుత్వ ఋణ పత్రములు మైనూరు ప్రభుత్వపు 1921 సం॥ రఘు ఋణములు.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి అనుమతి పుచ్చుకొని మైనూరు ప్రభుత్వమువారు ఈ క్రింద తెలుపబడు ఋణపత్రములను కొనువారలను కొనుచున్నారు:— ఇండియాదేశమునందు వారందరు యీ ఋణపత్రములు కొనవచ్చును.

(1) 10 సం॥ ముల బాండ్లు 1931 సం॥ రఘులో ఇవ్వబడును. వడ్డీ నూటికి సం॥ రఘు 1-కి రు 7.

సామ్య పుచ్చుకొనుట, ఇచ్చుట సరికిపరీ.

(2) 20, 30 సం॥ రఘుల వాయిదా నూటికి సాల్సుకు రు 6-8-0 వడ్డీ పత్రములు నూటికి 97-8-0 చొప్పున అమ్మబడినవి, 1941, 1951 సంవత్సరములలో సరికిపరీగా సామ్య ఇవ్వబడును.

పైన తెలుపబడిన రెండు ఋణపత్రములకును బ్రతిమం ఇండియాలోను, మైనూరులోను ఇవ్వకంటాకు ఉండదు.

ఈ ఋణములకు మైనూరు రెవిన్యూ ఆస్తులు హామీగా నుండును.

షరతులు.

పై ఋణపత్రములకు ఇండియా ప్రభుత్వపు 5½, 6 వడ్డీ బాండ్లు మైనూరు ప్రభుత్వపు 4, 5½, 6½ వడ్డీ బాండ్లు గూడ రొక్కము క్రింద తీసికొనబడును. ఋణపత్రములను వాయిదానూటికి చెల్లించుటకు వేరేసామ్య విలువ జేయబడును.

పై ఋణపత్రములను ఆగస్టు మొదటి తేదీనుండి 31-వ అక్టోబరు తారీఖువరకు డబ్బు చెల్లించవచ్చును.

బాండ్లకు దరఖాస్తుచేసి ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రెజరీలలోగాని, బ్యాంకులలోగాని వానిని విక్రయమునకు తీసుకొనవచ్చును:—

(1) మైనూరు సంస్థానమునందు అన్ని ప్రెజరీలు.

(2) మైనూరు బాంకు, దాని ప్రాంతము.

(3) ది ఇంపీరియల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి, మద్రాసు, ప్రాంతము.

(4) ది ఈస్టరన్ బాంకు, బాంబాయి, కలకత్తా.

(5) ది అల్యన్స్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి.

(6) ది తాతా ఇండస్ట్రీయల్ బాంకు, బాంబాయి, మద్రాసు.

(7) ది నేషనల్ బాంకు ఆఫ్ కలకత్తా, సిల్హా, ఇండియా, బాంబాయి, మద్రాసు.

(8) ది సెంట్రల్ బాంకు, బాంబాయి.

(9) ది బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, బాంబాయి.

(10) మర్కెంటైలు బాంకి, బాంబాయి, మద్రాసు.

(11) ది ఛార్జర్స్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, ఆఫ్ఘ్నిలియా, చీనా,

(12) ఇండియన్ బాంకు, మద్రాసు. [మద్రాసు.

ఈ ఋణపత్రములను గూర్చిన షరతుల వివరము లన్నియు మైనూరు ప్రభుత్వపు ఆగస్టు మొదటి తేదీ నెం. 588 రు. పత్రంలో తెలుపబడెను. ఈ కాపీలు వలయువారు వై చెప్పిన ప్రెజరీలకు గాని బ్యాంకులకు గాని వ్రాసిన బడయగలరు.

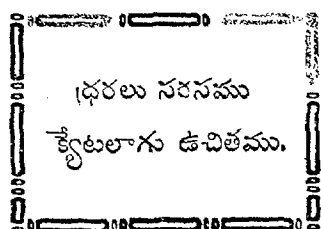
ఒంటినాళముతోటా తుపాకి సుప్రసిద్ధముగ కం వెనివారిచే చేయబడ్డది. (8088)

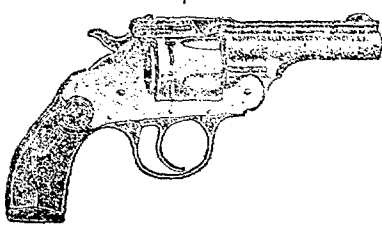
౧౨ సెంటరు.

నాళము-3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరుకును.

కుక్క-నది.

ధరలు సరసము
కేటలాగు ఉచితము.

[స్థాపితము ౧౮౬౩ సం.

చిన్నవి, కేబుల్స్ పెట్టుకొగరిగినవి కూడ దొరుకును.

యక. వి. రామానుజం శైలి అందు కం వెని, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఓట్ మోహిని

2888

మీరు నాయకులతోను కష్టములతోను చాలా బడలికతోను నయముతో నైనా పెట్టిండ్లు దిండును. నయముతో నైనా ఈ ఆర్థము యింట్లోనిదిగలదిగలది తీసికొనుటకు వాడుకను యిచ్చి వనదుకల ఆనందమును ముఖమునకు వాంతి నిచ్చును.

రోనినియా తెలుము

నేనకకాలములో దివ్యముగిండుతూ చచ్చిన శత్రువులకు చంపిండు పాపకర్మమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఈ పాపముగిండుతూ. ప్రపంచములో ఈ పాపము ప్రతి కుటుంబములోను బాధ్యులగు. ఓట్ మోహిని ధర బుడ్డి 1-కి రు 2, 1, 0-12-0, 0-8-0. రోనినియా తెలుము బుడ్డి 1-కి రు 1-0-0.

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. పియాం కం వెని, 6 బండరువీధి, మద్రాసు.

మేలగు పాంపెక కలములు (1514

బ్రాజ్ బద్ద	2-12-0	నెక్టుక	205	2-8-0
పాక	4-8-0	"	200	2-0-0
నాళము	6-8-0	భాద్రక		2-8-0
బండి క్లిప్	0-12-0	నాదా క్లిప్		0-2-0

గిరి ప్రదర్శన, స్టేషనరీ, ట్రీటింగ్ కేసు, మద్రాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టింపుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత చూటలాడెంచుట, భూమిపైన గజమువలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగల రసి గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనికల రూ 4-0-0 అ. (2118-688) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

ఈ ప్రాప్తికను మద్రాసు జాబ్బంటు స్టాకు కంపెనీల అసిస్టాంటు రిజిస్ట్రారుగారియొద్ద
దాఖలు చేయబడియున్నది.

శ్రీ మీ నా క్షి మి ల్పు, లి మి బె డ్.

[1918 సంవత్సరము ఇండియా కంపెనీల ఆక్ట్ ననుసరించి ఇంకావచ్చుచేయుచున్నది]

మూలధనము రూ. 50,00,000.

వాటా 1-కి రూ 20 లు చొప్పున 2,50,000 వాటాలుగా విభజించబడియున్నవి.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లింపవలెను :-

దరఖాస్తుతో రూ 5 లును, మంజూరైనపుడు రూ 5 లును, మిగిలినపైకమును తడవ 1-కి రూ 5 లకు ఎక్కువ కాకుండా దఫాలు వారిగా చెల్లించవలెను. ప్రతిరెండు దఫాలకు మధ్య మూడుమాసములకంటె తక్కువకాని వ్యవధి యుండును.

దైర్యులు

- 1 టి. ప్రకాశం ఎస్కైరు, బాం-అట్-లా, మైసూరుము, మద్రాసు
- 2 అబ్దుల్ హుస్సేన్ ఖలీలి ఎస్కైరు, వర్తకులు, మద్రాసు
(మెస్సర్సు మహమ్మదు ఖలీలు అండు సన్స్)
- 3 గోకుల్ దాసు గోపర్థన్ దాసు ఎస్కైరు, వర్తకులు, మద్రాసు
(మెస్సర్సు మురళీదాసు రామ్దాసు అండు సన్స్)
- 4.సి.వి. బాలస్వామినాయుడు ఎస్కైరు, బాంకరు, భూస్వామి, మధుర
- 5 ఏ. రామస్వామిపిల్లే ఎస్కైరు, వర్తకులు, భూస్వామి, మధుర
- 6 కారుముత్తు త్యాగరాజశెట్టి ఎస్కైరు, బాంకరు, మధుర
- 7 రాండీ కళ్యాణ్ జీ ఎస్కైరు, వర్తకులు, మద్రాసు
(మెస్సర్సు కళ్యాణ్ జీ అండు సన్స్)

బాంకరులు

- డి ఇంపీరియల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, మద్రాసు
డి ఇండియన్ బాంకు, లిమిటెడ్, మద్రాసు, మధుర
అడిటర్లు
ఎమ్. కె. డన్ డీకర్ ఎస్కైరు, బి. ఏ.ఎఫ్.ఎస్. ఏ. ఏ.,
(లండన్); ఎఫ్. ఎమ్. యు. 1/32 ఆర్మీనియన్ వీధి, మద్రాసు
సాలిసిటర్లు
మెస్సర్సు గ్రాన్ట్ అండు గ్రేటోరెస్సు, మద్రాసు
మేనేజింగు ఏజెంట్లు
మెస్సర్సు కళ్యాణ్ జీ అండు సన్స్, 420, టంక శాలవీధి, మద్రాసు
రిజిస్టరు ఆఫీసు
420, టంక శాలవీధి, సామకావరపేట, మద్రాసు

ప్రాప్తికను.

(1) ఈ కంపెనీ సంఘమువారి మెమోరాండములో దెల్పినట్లు మధురయందు వడుకుటకును నేయుటకును ఒక మంచిత్రయత్రాలను ఏర్పాటుచేయు నుద్దేశముతో స్థాపించబడినది. రంగులు నేయుటకుగానె కావలసిన యంత్రములు రప్పించబడును. చుట్టుప్రక్కల ప్రత్తిపండు జిల్లాలలో మంచి ప్రత్తిని తయారుచేయుటకు కావలసిన జిన్నింగు అండు క్రెస్టింగు ఫ్యాక్టరీలు స్థాపించబడును.

(2) వడుకునట్టియు నేయునట్టియు యంత్రాలయమునల్ల దక్షిణ యిండియా దేశమందు అధికమగు లాభము గలుగు నని వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు. మగ్గముమీద నేయువారికి కావలసినంత నూలు, ఇప్పుడుండు యంత్రాలయమును సరఫరా చేయు టలేదు. ఈ క్షిరహిందూస్థానమునుండి చాలానూలు రప్పించబడుచున్నది.

(3) దక్షిణదేశమందు ప్రత్తిపండు ఫలములలో మధురజిల్లా ఉత్కృష్టమై నది. మంచి ప్రత్తి కార్మికవసతి చక్కగనున్నది. వైభవమిసిన రంగు నేయుటకు మిక్కిలి అనుకూలముగా నుండును.

ఈ యంత్రాలయమునందు చేయబడునగున రైలు వసతియందుటచే అట్లు ప్రక్కల ప్రాంతముల జిల్లాలలో అతి శీఘ్రకాలములోనే అమ్ముడుపోగలదు.

(4) 5 లక్షలు విలువగల వాటాలు అమ్ముబడగానే దైర్యులు వాటాలను మంజూరుచేయుటకు ప్రారంభింతురు.

(5) కంపెనీనిబంధనల ననుసరించి 250 వాటాలను పుచ్చుకొనినవారే కంపెనీ దైర్యులుగా నుండుట కన్పలు.

(6) దైర్యులకు ఈ క్రింద తెలుపబడిన అర్హతలు నుండవలెననియు, ఇంత మొత్తము ప్రత్తిఫలము యిచ్చుటకు ననియు ఈ దిగువ నిబంధనలలో నిర్ణయింపబడినది.

(106 నిబంధన) ఈ కంపెనీ దైర్యులు రూ 5000 లు నిలువ గల 250 వాటాలకు తక్కువ కాకుండ పుచ్చుకొనవలెను. ఈ నిబంధన దీనిచేరు దైర్యుల పట్ల అనువర్తింపదు ఈ అర్హత లేకుండ వాటావాసులు దైర్యులుగా అర్హతయే వచ్చునుగాని నియమింపబడిన 25 మాసములలోగా 250 వాటాలు కొనవలసియుండును. అట్లుచేయనియెడల నిబంధనలను అనుసరించి అన్ని వాటాలు కొన్నట్లుగా పరిగణించి అవిధముగనే మంజూరు చేయబడును.

(107 వ నిబంధన) ప్రతిసభకును హాజరు దైర్యులకు రూ 50 లకు అధికము కాని మొత్తమును ఇచ్చుటకు దైర్యులు నిర్ణయించెదరు. వాటా సర్టిఫికెట్లు ది. 10 వ

రూ మున్నగు ఇతరవాటియందు చేరాలు చేయుటకు పేర్కొనబడిన దైర్యులకు అధికముగా కొంతద్రవ్యము ఇచ్చుటకును. ఇదిగాక జనరల్ మీటింగునందు మంజూరైనవిధమున దైర్యులకు మరికొంతద్రవ్యము ఇచ్చుటకును. ఇట్టి మొత్తములు తమలో తాము నిర్ణయించుకొనువిధమున దైర్యులు పంపకొనెదరు. సం॥ రములో గా వారు భాగములను నిర్ణయించుకొనియెడల ఆ మొత్తములను దైర్యులు అందరు సమముగా పంపకొనెదరు.

(108 నిబంధన) మద్రాసునందు నివసించని దైర్యులకు మీటింగుకు హాజరు టకు వ్యయమైన ప్రయాణపు ఖర్చులను దైర్యుల నిర్ణయించెదరు. ఈ ఖర్చులతో బోర్డు మీటింగుకు వచ్చినందుకు రూ 50 లు కూడ నుపగలుగును. ప్రత్యేకసంఘ ములయందు పనిచేయుటకు నియమింపబడిన దైర్యులకు ఈ నిబంధనల ననుసరించి కొంతద్రవ్యమును దైర్యులు మంజూరి చేయుచుండును.

కళ్యాణ్ జీ అండు సన్స్ కంపెనీవారికిని ఈ కంపెనీవారికిని ఈ క్రింది ఖరారు నామా జారీ అయినది. కళ్యాణ్ జీ అండు సన్స్ కంపెనీపనులు నిర్వహించుచున్న రాండీ కళ్యాణ్ జీ గారును, వారి వెతుకవచ్చు హక్కుదారులును ఈ కంపెనీ రిజిస్టరు అయిన లేదీమొదలు 80 సం॥ రములవరకు ఈ కంపెనీకి మానేజింగు ఏజెంట్లుగా పని చేయుదురు. వారికి ఎప్పుడట్లుండుట నిష్ఠము లేకపోయినను రాండీ నాయు నిష్ఠ తచ్చును. కంపెనీ నికరలాభముయొడ నూటికి రూ 10 లు చొప్పున కమిషనును నెల 1 కి రూ 1000 లు అలవెచ్చుకొందను వారికి ఇచ్చుటకును.

ఈ కంపెనీకి మానేజింగు దైర్యులుగా నుండుటచే, అయితే ఏసంవత్సరము నందైనను పంచవలసిన డివిడెండ్లు చెల్లించబడిన మూలధనములో నూటికి 10 వ వంతు కన్న తక్కువమైనచో వీరికి అలవెచ్చుమాత్రమే యిచ్చుటకుగాని కమిషను ఇచ్చు బడదు.

(10) ఈవై ఖరారునామా ప్రకారము కల్లిమనజీ అండు సన్స్ వారికి ఇచ్చు జీతము విషయమై ఆ కంపెనీ అధికారియు ఈ కంపెనీ దైర్యులలో నొకరగు రాండీ కళ్యాణ్ జీ గారు మిక్కిలి శ్రద్ధవహించురు.

(11) ఈ కంపెనీవారు చెల్లించవలసిన ప్రారంభఖర్చులు రూ 15,000 లని అంచనా చేయబడినది.

(12) కంపెనీయొక్క నిబంధనలు ప్రాప్తికనులో నొకభాగముగా చేర్చ బడినది.

(13) వాటాలు మంజూరుచేయబడిన 12 నెలలకు పిమ్మట వాటా సర్టిఫికెట్లు తయారు చేయబడి యిచ్చుటకును. అంతకుముందు ఇచ్చుటకు సాధ్యపడదు

(14) మంజూరు చేయనియెడల డిపాజిట్లు సంపూర్ణముగా తిరిగి వాపను చేయబడును. దరఖాస్తుచేసిన దానికంటెను తక్కువవాటాలు మంజూరుచేయబడిన మిగిలిన మొత్తము మంజూరైన పిమ్మట నియ్యవలసిన మొత్తముకంటె చెల్లుబెట్టుకోబడును. ఇకముందు నిర్ణయింపబడిన సమయమునందు చెల్లింపవలసిన మొత్తమును చెల్లించనిచో, ముందు చెల్లించిన మొత్తములుకూడ వాపను చేయబడదు వాటాలు రద్దుచేయబడును.

- (15) ప్రాసెక్యూషన్లు, నమూనాఫారములు ఈ క్రిందిస్థలములందు దొరకును.
- (1) కల్లియన్ జీ ఆండు సన్స్ మద్రాసు, మధుర.
  - (2) ఇంపీరియల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా, మద్రాసు.
  - (3) ఇండియన్ బాంకు, లిమిటెడ్, మద్రాసు, మధుర.

(16) బోన్ఫైడు ప్రోకర్లకు దరఖాస్తులైన నూటికి రూ 2 లకు అధికము గాకుండా కమిషను యియ్యబడును.

మద్రాసు, 11-7-21.

టి. ప్రకాశం.

అబ్దుల్ హుస్సేను ఖలీలి
గోకుల్దాసు గోవర్ధనదాసు
వి. బాలస్వామినాయుడు
ఎ. రామస్వామిస్వామి
కె. త్యాగరాజశెట్టి
రామ్బే కళ్యాణ్ బే.

వాటాలకు నమూనాఫారము

శ్రీ మినాక్షిమిల్లు లిమిటెడ్ డైరెక్టరులుగారికి,
420, టంక కాలనీ, మద్రాసు.

మహాశయలారా,

మెస్సర్స్ కల్లియన్ జీ ఆండు సన్స్, మద్రాసు.
ఇంపీరియల్ బాంకు ఆఫ్ ఇండియా.
ఇండియన్ బాంకు లిమిటెడ్, మద్రాసు, మధుర.

పై కల వెనెయొక్క మూలధనమునకు గాను ప్రకటించినవాటాలలో నేను-మేము.....వాటాలను పుచ్చుకొనగోరి వాటా 1 కి రూ 5 లు చొప్పున.....డిపాజిట్టుకొని చెల్లించినాను-ము. నేను-మేము కోరినన్ని వాటాలనుగాని, దానికంటె తక్కువైనవిగాని ఎన్ని వాటాలు నా-మా కొసంగెదగో అన్నిటిని పుచ్చుకొనుటకు నేను-మేము సమ్మతించుచున్నాను-ము. మంజూరైనప్పుడు వాటా 1 కి రూ 5 లు చొప్పునను, తమకు రావలసిన మిగిలిన రూ 10 లు కోరినప్పుడు చెల్లించుటకు ఒప్పుకొనుచున్నాను-ము. మీ మెమోరాండమునందును కంపెనీయొక్క నిబంధనలందును ప్రకటించిన ప్రకారము తమరు ఇచ్చినన్ని వాటాలకు నా-మా పేరు రిజిస్టరు చేసికొనుటకు ఇందుమూలక ముగ తమకు హక్కు గలగదేయడ మైనది.

సంతకము.....
మేర పూర్తిగ.....
వృత్తి.....
ఇరుసామా.....
తేది.....

ఈ సమూహా ఆంతరజీని పూర్తిచేసి వింది, డిపాజిట్టుపామునకు సహ సంతకములు

ఈ సమూహా ఆంతరజీని పూర్తిచేసి వింది, డిపాజిట్టుపామునకు సహ సంతకములు

నమూనా డిపాజిట్లు చెల్లించినందుకు రశీదు

శ్రీ మినాక్షిమిల్లు, లిమిటెడ్

మొ.....

తేది.....

నెం.....

ఈ.....1921 సం॥రం.....తేది: వైకం వెనెయొక్క రూ 20 ల వాటాలకు గాను డిపాజిట్టుగా పంపిన.....రూ పాములు..... నుండి ముట్టినది.

రూ.....

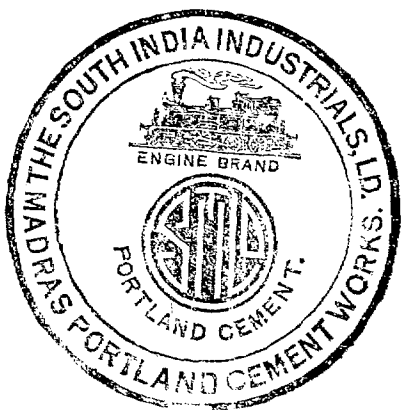
వైకము పుచ్చుకొనినవారి సంతకము

(ఈరకీదు నిచ్చి మున్ముందు వాటాల స్వలిఫి కేటును పుచ్చుకొనుటకు దీనిని భద్రముగా యుంచవలెను.)

ప్రఖ్యాతిపొందిన మాయొక్క

“బ్రాండ్ పోర్టులాండ్ సిమంటు” “ENGINE” BRAND PORTLAND CEMENT

గవర్నెంటు డిపార్టుమెంటులు
హిందూ రాజ్యములు
గనులుత్రొవ్వ కంపెనీలు
కంట్రాక్టరులు

మదరాసు కార్పొరేషన్
మదరాసు పోర్టు ట్రస్టు
మునిసిపాలిటీలు
ఇండ్లుకట్టవారు

అందరును విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఎలననగా:-

1. మాయొక్క “ఇంజిన్” బ్రాండు పోర్టులాండ్ సిమంటు శుద్ధమైన మూలవస్తువులతో చేయబడుచున్నది.
  2. బ్రిటిష్ స్టాండర్డ్ స్పెసిఫికేషన్ (British Standard Specification) ప్రకారము శుద్ధముగా చేయబడుచున్నది.
  3. అనేకరకములు చేయక, ఒక్క-తేరకము ఎంతవాగుగా చేయవచ్చునో అంతవాగుగా చేయబడుచున్నది. వైదొప్పిన కారణములచేత అందరును దీనినికొని కట్టడములకు వాడుచున్నారు. కట్టడముల బలిమి సిమంటులొక్కమున్నదని అందరికిని తెలిసియున్నది.
- సిమంటు తీయనప్పుడు “ఇంజిన్” బ్రాండు అడిగి తీసికొనినయెడల కట్టడములందు ఏలోపములు కలుగజేరవు. సిమంటు వాడుటయందు ఏసందేహములు యుండినను మాకు వ్రాసిన వివరముగా వ్రాయు అయి.

ది మదరాసు పోర్టులాండ్ సిమంటు వర్క్స్

సొంతదారులు:

ది సౌత్ యిండియా యిండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్

పోస్టుబెట్టు 101, మదరాసు.

THE MADRAS PORTLAND CEMENT WORKS.

Proprietors.

THE SOUTH INDIA INDUSTRIALS, LTD.

Post Box 101, MADRAS.

International Ad. Service. S-83.

నమ్మకము

బంగారు, వెండిరత్నముల

నగలును ఇతర వస్తువులను

వాపను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ

25, వై నాబాబు రోడ్, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను పూచీతోడను సరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుటకుంచుచును. తయారున తనివాటిని అతిప్రమేయముగా అర్జునమేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి అర్జున యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్నవారి వలన మా నమ్మకము తెలిసికొనవచ్చును.

మూలికామరము

ఇది సర్వవ్యాధులను మూలికలచేతనే పోగొట్టు సాధనమును బోధించును. వైద్యుల సాయము లేకయే మందులను తయారు చేసికొనవచ్చును. వెల రూ 1. వి.పి. వేరు. సి.మునుస్వామి మొదల్యారు సన్స్, (8088) నెం 41, లింగి శెట్టి వీధి, మదరాసు.

స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు

రాగతాళములు, మాటల వట్టు గల 50 కీర్తనలు 0-4-0

దేశీయ కీర్తనలు

కాత్యాయనీయము, క్రొత్తది గల 40 కీర్తనలు 0-8-0

దేశీయ పదము

చక్కని పాట. 260 వరకుము. అనేకరకములు 0-2-0

ఈ మూడు పుస్తకములు వి.పి. ద్వారా 0-14-0 అవును.

టి. వి. సుబ్బారావు, గవర్నరు పేట, బెజవాడ.

1880 408

(2930)

నూలు బట్టలు

అక్షరార్థము. అక్షరార్థము. అక్షరార్థము. అక్షరార్థము.

జనాను విలు - పూను. 44, రెవన్ జుబారు రోడ్డు, మదరాసు.

చేపలపొడి యంత్రములచే
తయారుచేయబడిన
చేపల ఎటువు
ఎముకల పొడి
ములగు నాటినికూడ
ఉపయోగింపుడు.

3014

No. 46, Rattan Bazaar Road, G. T. Madras.

ఈ విషయము ప్రజల హృదయైశ్వర్యానికి సాక్ష్యమనవలసి
వని కోరుతున్నాము. ఈ క్రింది విషయములను జట్టి తమ్మియో
గిని పరిశోధింపజేయును. చర్యను ఎట్టులా ఉండునో తిన్నవై
చర్యను పోషించుచుండగా ఉండలియిన బాధకు బాధకు
గా పండుకు పోవలెనని.

ఎడిసన్ శాస్త్రజ్ఞుడు.

అతంకన్నిగహ యావధాలయము, శిరి, బ్రాహ్మ్యే, మదరాను.

Form No. 6, 11-1-59

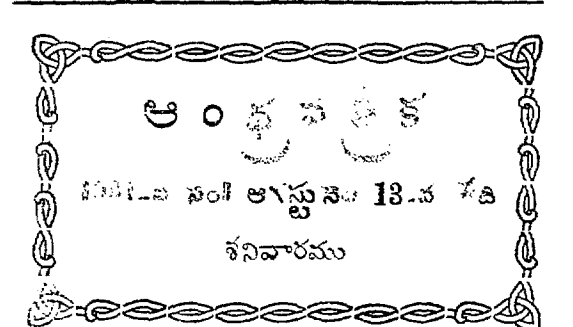
[illegible]

హిందీ భాష విశేషము.

తృతీయముద్రణము పూర్తి అయి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నది. ఇదివరలో నూకు దరఖాస్తులు పంపిన వర్తకులకును, ఇతరులకును ఈ గ్రంథముల పంపు నేర్పాట్లు చేయుచున్నాము. ఈ గ్రంథ విక్రయమువలన సామ్యంతయు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి సమర్పించబడును కాని వీటిని తిరుగ గొట్టక గౌరవించెద రని కోరుచున్నాము.

హిందీ మొదటివాచకము తయారగుచున్నది. ఇంక పక్షము రోజులలో వెలువడగలను. కావలసినవారు దరఖాస్తులు వెంటనే పంపవలెను.

ప్రతి 1-కి పోస్టు ఖర్చులు సహా 0-9-0.
మనియార్డరు ఖర్చు 0-2-0

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు

సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములవలన, విప్లవకరములగు మార్పు లేర్పడెనని, సిద్ధాంతాంశము వారు భీతికెందుచుండిరి. హిందూ దేశపు రాజకీయ శయములపట్ల సానుభూతిగల చార్ల మెంటు సభ్యులు సయితము, రాజ్యాంగ సంస్కరణములవలన స్వపరిపాలనాంశములు దేశమందంతటను మొలకలెత్తెననియు, వీనిని నమ్ముకొనిన గమ్యస్థానమును త్వరలో జేరుటకు వీలగుననియు, చాటుచుండిరి. మితవాదనాయకులు, సంస్కరణములమూలమున మహద్భాగ్యము చేకూరెనని ఉద్విగ్నముచున్నారు. ప్రజల యభిప్రాయము మాత్ర మిందుకు విరుద్ధముగ నున్నది. సంస్కరణములు ప్రజలకు నిజాధికారమును హస్తగతముచేయలేదని, వారికి బాగుగ పొడగట్టినది. శాసనసభల ఎన్నికలు బహిష్కృత మయినవి. నూతన శాసనసభలు దేశమున కెట్టిలాభముల నెసగెనో కరతలామలకమయినది. ప్రతికూలుర కిదివరకుగల భయము సహితము తొలగిపోవుచున్నది. శాసనసభలు ఆటవస్తువులను సంగతి వారికిని గోచరించినది. కామన్న సభలో, సర్ విలియం డేవిడ్సన్ గారు ఒక ప్రశ్న నడిగిరి. ఎన్నికల ఫలితముబట్టిచూచిన, వెనుకటి పరిపాలనావిధానమున కెట్టి లోటు వాటిల్లలేదనియు, ప్రజాప్రభుత్వము స్థాపించబడక, ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించని స్వల్పసంఖ్యకుల పరిపాలనము మాత్రము నెలకొనిన దనియు, వారు సూచించిరి. మాంటాగు గారిందుకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, హిందూ దేశమునందు సంత్రిప్తికరమగు నియోజకవర్గమును సంపాదించగలిగినచో, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటకు గల ముఖ్య అడ్డంకము తొలగిపోవునని నుడివిరి. మాంటాగు గారి సమాధానముబట్టి మాంటుఫర్డు విధానపు ప్రధానలోపమును గ్రహింపవచ్చును.

మాంటుఫర్డు విధానము, ప్రజల స్వపరిపాలనా సామర్థ్యమునందు విశ్వాస ముంచుట లేదు. హిందూ దేశములో తగిననియోజకగణము లభింపదను నవిశ్వాసముతో, నది ప్రారంభమయినది. అందుచే తనే ప్రజల సామర్థ్యమును పరీక్షించుట కది తల

పెట్టి, స్వపరిపాలనాభావము నయినను బ్రసాదించుటకు వెనుదీసినది. పదివత్సరముల పరీక్షను నెలకొల్పుట కదియే కారణము. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును ప్రవేశపెట్టుట కదియే కారణము. అంతరములను సూచించుట కదియే కారణము. సంస్కరణ శాసనోపయోగ మెంతవరకు గలదో, ఆంగ్ల దేశములో కూడ పొడగట్టుట చేతనే, ప్రతికూలురు సద్దుమడగియున్నారు. మాంటాగు గారు తమ మనోభావమును మరియొకమారు సువ్యక్తపరచిరి. హిందూ దేశములో సంత్రిప్తికరమగు నియోజకవర్గము లేదని మాంటాగు గారేల తలపోయవలయునో తెలియదు. నియోజకవర్గము, దానియంతట యది యుద్భవించును. దాని నేర్పరచినపుడే అది ఉద్భవించగలదు. క్రస్తుత శాసనసభలకు సరిపోయెడి నియోజకవర్గము సయితము దొరకదని పాలకులు భయపడియుండిరి. ఆభయము దీరిపోయెను. అట్టి సంగతిచితవర్గము, ప్రజాభిప్రాయ ప్రకటనమున కేమాతము సరిపోవదని, ఇప్పుడెల్లరకు గోచరించుచున్నది. స్థానిక సంఘములకు ఎన్నికలు భారాళముగ జరుగుచున్నవి. ఎన్నికదారులు తమ బాధ్యతలను గుర్తెరిగి పనిజేయుచున్నారు. అందుచే సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమునిమి తము శాసనసభలకు నియోజకవర్గము లభింపదనుట పరిహాసాస్పదము. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము ననుభవించుటకు, సార్వజనిక ప్రాతినిధ్య ముంచుట యావశ్యకము లేదు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము ననుభవించెడి ఇంగ్లండు మొదలగు దేశములలో జనులెల్లరకును వోటుల నిచ్చెడి యధికారము లేదు. లేకున్నను, ప్రజల స్వపరిపాలనాసామర్థ్యము నెవరును శంకించుట లేదు.

ఆంగ్ల దేశములో నున్నంతటి నియోజకవర్గమును హిందూ దేశములో నేర్పరచుట యసంభవము గాదు. సరికల్ప మున్నచో, పని తప్పక నెరవేరును. సార్వజనిక ప్రాతినిధ్యమునకు సయితము, హిందూ దేశము అర్హురాలై యున్నదని చెప్పవచ్చును. తగిననియోజకవర్గము లేదను నాక్షేపణ మాంటాగు గారి మనమును ప్రధానముగ వేధించుచున్నచో, ఎట్టి నియోజకవర్గము తమ మానసిక వీధియందున్నదియో, వారు దెలుపుట యుక్తము. అట్టివర్గము నేర్పరచెడి బాధ్యతను ప్రజలకే వదలిపెట్టిన, ఆ ఏర్పాటుల నన్నిటిని వారే చేసికొనగలరు. అప్పుడు మాంటాగు గారు తమ సందేహమును బాపుకొనగలరు. అందుకు బదులుగ, ఏదియో నొక సందియమును మనమునందుంచుకొని, ముప్పుదిమ్మాడుకోట్ల భారతీయుల సరికల్పమునకు అడ్డుదగులుట, మాంటాగు గారికి పాడిగాదు. ప్రజలలో విద్య తగినంతగ వ్యాపింపలేదని, వారి యభిప్రాయమేమో. విద్యావ్యాప్తకము తగినవరీక్ష కాదని, వారే వెనుకదెలిపియుండిరి సామాన్య ప్రజల లక్షణములను పరీక్షించిన, భారతవర్షము ఇతర దేశములకు జేసి కిని దీసిపోవదనుట నిశ్చయము. వ్యవహారజ్ఞానము నందెమి, బుద్ధికుశలతయందెమి, ధయోదాతీశ్యాది సద్గుణములయందెమి, వినయవిధేయతలయందెమి, హిందూ దేశ ప్రజలు అనాదినండియు ప్రసిద్ధిపడసియుండిరి. విదేశములకు పనిపాటలనిమిత్తము వెడలిన కూలీలు సయితము స్వీయకారవమును దేశకారవమును కాపాడుటయందు అప్రతిమానముగ ధైర్యసాహస సాశీల్యవిశేషమును గనుబటచి, మెప్పువడసిరి. దక్షిణాఫ్రికాయందు, గాంధీ మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద హిందూ దేశకార్మికులు చూపిన అహింసావ్రతదీక్షయు, త్యాగభావమును, సహనశీలమును, చారిత్రవసిద్ధము. నేటిదినము భారతవర్ష మంతయు మరల గనుబట

చుచున్న అద్భుతనిశ్చయము, వారి సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాభిలాషకు నిశ్చయముగాదా?

కన్యాకుమారినుండి హిమాచలమువరకును, స్వపరిపాలనావీచికలు తమ సౌరభమును వెదజల్లుచున్నవి. ఉన్నతభావములు ప్రజల హృదయములను పల్లవించజేయుచున్నవి. మహాత్ముని యుద్బోధము, ప్రజల నేకపాతేబద్ధుల గావించినది. వివిధ జాతులును, తమదృష్టిని ఏకలక్ష్యమునందు నిలిపియుంచినవి. ప్రజల సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాభిలాషను స్ఫుటపరుచుట కీసంగతి చాలదా? స్వపరిపాలనాబాధ్యతను వహించుటకు, ప్రజలు తగియున్నారనుటకు, తిలకు స్వరాజ్యనిధికి కోటిరూప్యముల పై మొత్తమును చెల్లించుటయే ప్రజలనిదర్శనము. కాంగ్రెసుసంఘమువారి యాదేశమును శిరసావహించి, ప్రజలు స్వకారవమును వృద్ధిజేసికొనిరి. ఎట్టికష్టములకయినను నోర్చి, తమ మనోరథమును సఫలపరచికొన, వారు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాంగ్రెసుసభద్వారా, తమ సామర్థ్యమును ప్రజలనేకమారులు వ్యక్తపరచియే యుండిరి. మాంటాగు గారు, కాంగ్రెసుసభ వారితీర్మానములనేల గౌరవించగూడదు? సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును కొనసాగించుట చేగలిగెడిలా భవవ్యములను ప్రజలను భవించుటకు సంసిద్ధులుగ నున్నారు. తప్పులుచేసి దిద్దికొనుపాకు- ప్రతిజాతికినిగలదు. ప్రతిజాతియు తనప్రతిభ ననుసరించి కట్టుబాట్ల నేర్పరుచుకొనును. ఇతరులు వానిని విధించుట, నష్టదాయకము. ఈసంగతిని సిద్ధాంతమునందు మాంటాగు గారయినను గ్రహింపకతీరదు. అట్టితరీ, సంపూర్ణ స్వపరిపాలనపు ఏర్పాటులవిషయమై వెంటనే యాలోచనలనయినను నేల గావించగూడదు? మితవాదులు సయితము, చేజక్కిన సంస్కరణములతో సంత్రిప్తి జెందినను, ప్రజల స్వపరిపాలనార్హతను శంకించుటలేదు అనవసరముగ నిరాకరణోద్యమమును నిరసించుటకు బదులుగ, మాంటాగు గారికిగల సందియమును మితవాదులు బాపుట మేలుగనుండును.

హిందూ దేశమునకు నానాకాతుల సంఘము నందును సామాజ్య సమావేశమునందును సభ్యత్వము లభించినది. ప్రపంచవ్యవహారములను నిర్ణయించుటకు హిందూ దేశ ముపయోగమునకు వచ్చుచుండ, స్వపరిపాలనము ననుభవించు పట్ల మాత్రము హిందూ దేశము పనికిరాదని ప్రతిపాదించుట కెటుల సరిపడునో తెలియదు. మాంటాగు గారు కొరగానియభ్యంతరముల నెదుట నుంచి ప్రజాశయములను భంగపరుప నెంచునెడల, దేశమునందు పరిస్థితులొకను విషమదశకురావచ్చును. ఫిలిప్పైనుదీవుల ప్రజలకు, సంపూర్ణ స్వరాజ్యము అమెరికను ప్రభుత్వమువారిచే వాగ్దానము చేయబడెను. అంతరంగిక స్వపరిపాలన మాదేశమునకు ప్రసాదించబడినను, అమెరికనులు తమవాగ్దానము నింకను చెల్లించలేదని, వారు కుపితులై యున్నారు. ఫిలిప్పైనుదీవుల సభ కధ్యక్షులగు మాన్యుయల్ క్విజ్ గారు అమెరికా ప్రతికాప్రతినిధులొకరితో ముచ్చటించుచు, సంపూర్ణ స్వరాజ్యము నొసగుట కొక తేదిని నిర్ణయింపవలయు ననియు, వాగ్దానభంగము జేసినయెడల, దేశములో విప్లవము సంభవించుననియు, ఫిలిప్పైనుప్రజలు తమయనర్హత నెన్నడును అంగీకరింపరనియు, స్వాతంత్ర్యసమన్విత పౌరము భావమునకు సంబంధించిన దనియు, జపానుతో అమెరికాకు యుద్ధము సంభవించునెడల, ఫిలిప్పైనుదీవులు అమెరికాపక్షము జేరుననియు, అయినను తమయిచ్చను నెరవేర్చక తమను బాధపెట్టుచున్నపుడుమాత్రము అమెరికావారిపక్ష

మున తాము పోరాడమనియు, బలికిరి. అమెరికనులు తమవాగ్దానములను చెల్లించవలయునని వారు ఖండితముగ చెలిసిరి. క్విజ్జాగారు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములకు వెడలి, ఫిలిపైను ప్రజల స్వాతంత్ర్యవిషయమును గూర్చి ఆదేశమున ప్రబోధము గావించి, ప్రెసిడెంటు హార్డింగ్ గారిలో ముచ్చటించెదమని వాక్కుచ్చిరి. ఫిలిపైను దీవుల కోర్కె లీడరు నని, తుంగ శనివారము. భారతీయుల దృఢనిశ్చయము గూడ త్వరలో సఫలము గాంచకమానదు. మాంటాగు గారికి గలిగిన సందియము, నిరాధారమయినదని, దేశవ్యవహారము లిదివరకే ఋజువుచేసినవి. ఫిలిపైను ద్వీపవాసులకన్న ప్రాచీన వాగరిక సాంప్రదాయములయందేమి, నూతనవ్యవహారజ్ఞానమునందేమి, భారతీయులు ముందడుగు వేచినటులు, సహజముగ దోపకమానదు. అట్టి స్థితిలో భారతవర్షమునందొకను ససంతృప్తిని బెంపుజేయుట, అవివేకము.

విద్యావిధానము

విద్యావిధానముగూర్చి నైదాపేట టీచర్సు కాలేజిలో నుపన్యసించుచు, విద్యాశాఖ మంత్రి లగు కా. ఎ. పి. పాత్రో గారు జాతీయవిద్య గూర్చి ప్రసంగవశమున ముచ్చటించిరి. విశ్వవిద్యాలయ విధానముపట్ల జాపెజీ లోపము జాతీయ విద్యావిధానమునందు గూడ తేలికతనని వారు చెప్పిరి. వారు చూసినలోపములలో పాటింకదగినవి గాదు. జాతీయ విద్యావిధానము నకు గల సౌకర్యములే దాని యత్యుత్తమతను చాటుచున్నవి. వానిని పాత్రోగారే వివరించియుండిరి. దేశసందర్భముల కనుగుణ్యముగ విద్యావిధానమును నిర్ణయించుట యొక సౌకర్యమని, వారు నుడివీరి. ఇది సామాన్య విషయము గాదు. దేశకాలవిధిమతాల కనుగుణ్యముగ మార్పు జేంచెడి విద్యావిధానమే ప్రశస్తమయినదనుటకు సందియములేదు. జాతీయవిద్యా ప్రతిష్ఠాపనలో విద్యార్థులకు స్వేచ్ఛయొందునని, మంత్రిగారు చెప్పిరి. స్వేచ్ఛయే, విద్యార్థుల జీవితమునకు నన్నెదెచ్చును. సంకలనమధ్య బడసెడి విద్య, విద్యార్థులకులను క్రుంగజేయును. జాతీయవిద్యాప్రతిష్ఠాపనలకు గొప్పభవనములు లేవని వారు నుడివీరి. ఈసంగతిని మంత్రిగారు బాగుగ గుర్తించవలెను. విద్యకు విలువయును భవనములుండుట యావశ్యక మనునభిప్రాయము అధికారులలో వ్యాపించియున్నది. అందుచే భవనములకు చాలధనము వెచ్చింపబడుచున్నది. విద్యార్థులకు ముఖ్యముగ గావలసినది సద్గూఢచరణముగాని, పెద్దపెద్దమేడలు గావు. ముఖ్యలక్షణ మింగొట్టి గలదు. జాతీయ విద్యాప్రతిష్ఠాపనలు, ప్రజల యాజమాన్యముక్రింద నుండుటచే, వానికి తగిన స్వాతంత్ర్యముండదు. వానిలో ప్రబోధయోగకరమగు విద్య ఆటంకములేక కొనసాగును. విద్యార్థులలో స్వాతంత్ర్యబీజములు నాటుకొనుటకు ఏలుండును. సాహిత్య పాఠశ్రామికవిద్యలకు సన్నో శనము గలుగును. దేశీయసాంప్రదాయముల ననుసరించి వృత్తులను, కళలను పెంపొందగలుగును. జాతీయవిద్యాలయము స్వాతంత్ర్యచిహ్నము. జాతీయవిద్యావిధానము స్వాతంత్ర్యభావములను వికసించజేయునదిగ నుండును. ఇదియే జాతీయవిద్యకును, తదితరవిద్యకును గల ముఖ్య భేదము.

దేశీయవైద్యవిధానము

దేశీయవైద్యవిధానమును గుర్తించి, దానికి తగిన ప్రోత్సాహము నొసగునిమిత్రము ప్రభుత్వమువారి కసంఘమును నియమించ నిశ్చయించిరి. అట్టిసంఘమును నియమించకముందు, విచారణ వీరితన జరుగవలయునో, నూచించి ముందుగ కార్యక్రమము నొకదానిని ఏర్పరుప ప్రభుత్వము వారు తలపెట్టిరి. ఈవిధి నిర్ణయించుటకు, ఇరువురను ఏర్పరచిరి. భాకబహదూరు మహమ్మద్ ఉస్మానుసాహేబుగారిని, విచారణ సంఘమున కధ్యక్షులుగను, జి శ్రీనివాసమూర్తిగారిని కార్యదర్శిగను నియామకముజేసిరి. వీరురువురును గలసి, త్వరలో నవసరముగు ఏర్పాటులను నిర్ణయించి, అందుల కయ్యెడి వ్యయమును నూచించవలె నని, ప్రభుత్వమువారు గోరిరి.

ఉద్యోగమా, దేశసేవయా?

బెంగాలు మద్రాసు కాంగ్రెసుకమిటీల ఎన్నికలగూర్చి గాంధీమహాత్ముడు యంగు ఇండియా పత్రికలో నిటుల వ్రాసెను.

“అఖిలభారతీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారు తొందరగడి ఎన్నికలవిషయమై జోక్యము కలుగజేసికొనునెడల, మనస్తాపముతో బాటు విభేదములును ముదిరిపోవును. అందుచే కార్యచరణసంఘమువారు, చట్టసంబంధముగు సారాంశమును వదలివైచిరి. సత్యావత్యములగూర్చి విచారించుట చూసిరి. ఉభయపక్షముల గౌరవమును గుర్తించి, స్థానికప్రయత్నములవలననే వివాదములను పరిష్కరించుకొను డని, విన్నవించిరి. చట్టములకు సంబంధించిన సూక్ష్మోత్తమాలగూర్చి వాదప్రతివాదములకు ననువుటకు మనకు వ్యవధి లేదు. ఉద్యోగముల సంతక పాటింకక, దేశసేవనే మనము ప్రధానముగ భావించవలయును.”

గుంటూరు ఆశ్రమాలు

11 తేదిని దీప్త్యాటిరెక్క రాఫీసునొద్ద ఆశ్రమీపాటలు జరుగు నని తెలియపర్చినందున మధ్యాహ్నము 11 గంటలకునికి దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారును, దగ్గిరాల గోపాలకృష్ణ శ్యామరావు, శ్రీ శివనందన్ లక్ష్మీనారాయణగారి కతిలికము శ్రీమతి లక్ష్మీదాసుయ్యగారును నవ్వోటుజేరి పాటదారులకు పాడవలనని బోధించి వెనుకకు మరలించిరి. అంతకుముందే లోని కేగియున్న యిరువురలో నొకరు తాడిగొండ దుకాణమునకు పాటబెట్టిరు 10 ధరామకుక్తైన. వెలుపలికి రాగానే ప్రజలును, నాయకులును, వారియొక్క యజ్ఞానమును వ్యక్తీకరించినందున వాతడును దానిని రద్దుపజుచవలెనని యర్జిని పంపుకొనెను. తరువాత సాయంకాలమునకు మన రువ్వను పాటపెట్టెదమని బోధించి వెనుకకు మరలించిరి.

ఈరిగ వైబెర్నోనబడిన వారి కార్యకీతులనను ప్రభాభిప్రాయమునందు సమకూరిన యత్యుత్తమగు మార్పులనను నెవ్వరును పాటపెట్టకపోవుటచే మధ్యపాననిరోధము విషయమున గుంటూరు ఆశ్రమీభవనమును సంపాదించిన దని చెప్పినోపును.

అశీసుమట్టును తేరిననుమారు 8 వేలమంది ప్రజలుకాంత మూర్తులై నిశ్చలముగనుండి యధికారముగూడ సుహృద్భక్త్యము కలిగించిరి.

బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులలో గొందలుగూడ నీ విజయమునకు మిగుల తోడుపడిరిని చెప్పట కెంతయు సంతసించవలసియున్నది.

సాయంకాలము అశీసు కెమరుగ నొక మహాసభ జరిగినది. వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు గంభీరముగ నమితోత్సాహముతో నుపన్యసించిరి.

అకోట పరీక్షలు

సెనటు అసాధారణ సమావేశము

సెనటు సమావేశము 4-80 గంటలపై నైతమును గూర్చి సమావేశమునకు నడుచుచున్నది. ప్రభుత్వమునకు మార్కెట్, టెలిగ్రాఫ్, పోస్టాఫీస్, గ్రీన్, ఇల్లాం స్క్వేర్, కి. లో. రామస్వామి అయ్యంగారు, కి. ఎన్. శుందరంగారావు ఇతరులు సాధారణసభ్యులగు తేజస్వినిదత్తలె సరి ముప్పామిని తీర్చామని నవరదింప రామస్వామి అయ్యంగారు ఇతరులను, తీర్చామని మంగీకృతమయినది. ఎయిలించి రామేశ్వం, నాల్గు కృష్ణలయ్యగారు భారత బ్యాంకుకాశ్రమాభివృద్ధి కర్మకార్యములపై ఎక్స్ ప్రెస్ గా వైద్యకాభివృద్ధిని నిశ్చయించినది.

పిమ్మట దొరస్వామయ్యగారిని ఏ. ఎన్. భాకగారి స్థానమునకు నిర్ణయించి (ప్రొవిజరీ) నియమించుట యుక్తి నీ. పి. రామస్వామయ్యగారు తీరనిపాటిగా తేలికాచాకిరాదు ఇతరులను. తీర్మాన మంగీకృతమయినది.

తరువాత కొంతమంది సభ్యులకు పరీక్షలు బోధకుల రోజులు గావించుటచే అట్టి సభ్యులకరము లేకుండగ జేయవలెనని చంద్రశేఖర అయ్యంగారు యజ్ఞపాదించి, తీర్మాన మంగీకృతమయినది.

అగ్రోటక శరీరకులకు మరల ఇంటికిమిడియోలు, వి. పి. ఆడన్స్ క్రిమినల్ తరగతులకు గూడ జరగవలయునని ఏ. ఎన్. శ్రీనివాసయ్యగారు తీర్మానమును జరపించి తదిగారాగారు బలపరిచిరి. ఈ తీర్మానమును చర్చించుటకు ముందు 1920 సంవత్సరపు తేదీని ఆంధ్రమునకు ఉండునా లేనా యని సందేహమును నివారించుటకే పి. రంగస్వామి అయ్యంగారి సవరణను శ్రీనివాసయ్యగారు ఆమోదించెదరా యని శ్రీనివాసయ్యగారు రదుగ ఆయన యంగీకరించిరి. శ్రీనివాసయ్యగారు ఇట్లు నుడివీరి:— పరీక్షాసభ్యులైన మార్కెట్లగారు. లేదా విద్యార్థుల నెక్కడగనైన శరీరకుల యందు శ్రీక్షులగుటకు జేతునను. ఆర్థికశక్తియు ఉత్తమగు నుండుటకే రెండరిగ్ యధికరు.

కార్యకాండ

ఇంటర్మీడియట్ విద్యార్థులకు పరీక్ష యందరాజమును ఉండినవో వారిని పాడుజేసివారి కుడుదుననియు తెల్పిరి. వెంకటాచల శాస్త్రి (వైద్యశాస్త్రము) అయ్యగారు కార్యకాండి బలపరిచిరి. రామానుజాచారి, నటేశ్వర, రామలింగారెడ్డి గార్లు శరీరకుల యంగీకరికలయు సరి.

చర్చ ముగియవలసినదిగా నాయుయ్య గారు ఇట్లు చెప్పిరి:— పరీక్షలకు నిర్ణయించుటకు ఒకసంపు మేర్పడినది. ఆ సంపునువారు తమలోలోను ఇంటికిమిడియోలు వి. పి. తరగతులకు ఆ.య్య, శ్రీనివాసరీ తరగతులకు శరీరకుల రెండు కార్యకాండలు యందరియొక్క తీర్మానించుకొనిరి. వాన అనక నరకును చర్చకు గావించక ఇంటికిమిడియోలు విద్యార్థుల సంకలిమనాడ అంగీకరించవలయునని సరి.

పి. పి. శేఖర అయ్యగారు పాడ రామేశ్వర శరీరకుల యందగూడ దనిరి. ఇతరులు తీర్మానము నొలుకు బెట్టుబెట్టు. జమాకే సంఖ్యాపాట అంగీకృతమయినది. పరీక్షలకు తలక లేవలస జరగవలసి నిశ్చయించుకొని పరీక్షలకు 15 తేదీలోపుగ నిర్ణయించెదరు. ఎల్. జి. శరీరకుల గూడ రెండవకార్యమును జరుగవలెను.

కామమిడి గడ్డి పాట:— కృష్ణశిల్ప యాస్తరక డెల్టా యాజ్ఞానా కవులెరల సహావిజనలో చేరిన బంటుమిల్లి కావ్య గుప్తనాథుని బాంబులమిడి గడ్డిపాటలు కలలాత్తురం లాడకగ్గరిందను నెక్సన్ టెక్నికల్ కాలేజీలో పాటపాడుట విశ్వకా ఎస్. వి. నారాయణ కట్టి పాటపాడలేదు. మూడు లాడులగ్గరకు ౪ గళ జేయవలసి వచ్చెను. ఒక గ్రామాదులువారు నచ్చెను. ఇట్టి ప్రామాదులవారిని టెక్నికల్ కాలేజీలోను వారిని విశిష్టించి ఆధికారుల వచన ముడికావారు.

15 వ గోదావరి మండల జనసభలో కాకినాడలో నైందా జెంకలచురతి తురమందరెడల ఉండుటూ (కరాళం పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఆగష్టు 21, 22 తారీఖులు జరగవలెను. మహాజనసభ ఆగష్టు 21 తేదీన ఉదయం 8 గంటలకు ప్రారంభమగును. ఆగష్టు 20 తేదీన జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము సమావేశమయి మహాజనసభలో చర్చించవలసి శత్రుత్వములు ఆసంఘమువారు నిర్ణయించెదరు. తేదీ నివయ సర్వయోజన లేదు. ఆగష్టు 20 తేదీన ఉదయం 8 గంటలకు స్వదేశీయుల ప్రదర్శనము అధ్యక్షులు ఉండుటూ (కరాళం గారు) తెరవెదరు. ప్రతినిధులందరూ మధ్యకళాప్రదర్శనములకు శ్యామల్యతో బోపిలను ఫిలిం మహాజనసభకు దూరచేటి ప్రార్థన.

నేక మెల్లడ త్రాగుదును మాన్పించు ప్రయత్నముల జరుగుచున్న యా కాలమున, అన్ని తాలూకాలందును పట్టణములందును సారాకల్లుదుకాణముల పాటలు తగ్గి పోవుచుండగా, కొన్ని చోట్ల బొత్తుగ పాటలే లేవన్న స్థితిలో మా బందరుపురమున కల్లుదుకాణములసాట ఆరువేలు మెగిగదని చెప్పుటకు సిగ్గుచున్నది. అన్ని చోట్లను పాటలు మానివేయుచున్నారనియు, వార్తలు తెలిసినకొలదిని మాకు లభ్యమౌచుచున్నది. కావున పెద్దలు తీవ్రప్రయత్నములకు గడంగిరి. అన్ని రాజకీయ సాంఘిక, కక్షలవారును నేకమై మధుపాననిషేధక సంఘముగ నేర్పడిరి. ప్రయత్నములు రగు వేమూరు రాయచండ్రరావుగారు కాతా శ్రీరామకృష్ణి గారు మున్నగుకొందరు శ్రద్ధగపనిచేయుచుండిరిని చెప్పుటకు సంకలించుచున్నాము. మిదై సంపత్తి రాయుడుగారు కలాశీపులలిలకుడు వైవారికి తోడునిడమై నిలిచి వారి ప్రయత్నములను ఫలప్రకటణగా నొనర్చుచుండెను. పురు పాటదారులయిండవేటలు తిరిగి తమ పాటల రద్దుచేయుచు కొనుదని ప్రోత్సహించుచున్నారు. విశ్వబ్రాహ్మణ పాటదారులు బ్రాహ్మణపాటదారులు నిర్ముకొనిరి. తక్కినవారు కర్ణాంగికారమును మాత్రమే తెచ్చుచుండిరి. వై సంఘమువారు తాడిచెట్ల యజమానులయొద్దను బోయి వారిచెట్లకు గీత కియ్యరుని వాగ్దానపత్రముల బ్రాయించుకొనుచున్నారు. వారితాళ్ళను ఆటలు కొట్టించివేసి యీ వత్సరము గీతకు పనికిరాకుండ చేయుచున్నారు. మహర్షిచుట్టుదిరిగి వారు లాభైలు చేయకుండ ప్రమాణముల జేయించుచున్నారు. కమ్యూనికర్లు చేయకుండ ప్రయత్నించుచున్నారు. త్రాగడివారిని సమీపించు మాత్రము దుర్గుచును కదా? ఈ క్షీరానాగ్రహమువలన ప్రయత్నములు సఫలీకృతము లగుగాక. ప్లివర్లకు, నువ్వోగులను, విద్యాధులను, విద్యాధికులను సత్కర్తమునకు దిద్దివోపినను వారు లీ మద్దపాన నిషేధోన్మత్తమున జనుకొని రగుదురుగాక.

దుర్దత్తినామ సం||రం శ్రావణ శు||ం, శనివారము

శ్రీ సీతా మహాలక్ష్మీ మానసపూజ

(వెదురుమూడి శేషగిరిరావుగారు.)

శ్రీరామసత్యమ్మ సీతాదేవి
చేపట్టి కృపణేలు సీతాదేవి
సిరుల నియ్యగదమ్మ సీతాదేవి
చేరికొల్లెదనుమ్మ సీతాదేవి
శ్రీమహాలక్ష్మీనో సీతాదేవి
చిత్తమున నిల్వమా సీతాదేవి
చింతలను తొలగించు సీతాదేవి
చిరునవ్వు వెలయంగ సీతాదేవి
చెలగి నీపాదములై సీతాదేవి
నీమెంతు మేప్రార్థ సీతాదేవి

చేకొనుము పాద్యమ్మ సీతాదేవి
సిరిమించునర్ఘ్యమ్మ సీతాదేవి
సింగారవతిమ్మ సీతాదేవి
సింహానందిణి సీతాదేవి
ప్రీతి నాచమనంబు సీతాదేవి
మాతలికన్త్రంబు సీతాదేవి
జగదేకమాతనే సీతాదేవి
చేకొను నివేదనము సీతాదేవి
కర్పూరహారతి సీతాదేవి
క్షౌణ్ణము తల్లిగో సీతాదేవి
మంత్రిపుష్పంబిదిగో సీతాదేవి
మంగళంబుల నిమ్మ సీతాదేవి
జయమంగళము లిమ్మ సీతాదేవి
శుభమంగళము లిమ్మ సీతాదేవి
వరమంగళము లిమ్మ సీతాదేవి

చరణంబు లంటుచును సీతాదేవి
చేరి మ్రొక్కెదనుమ్మ సీతాదేవి
ఇహసుఖంబుల నిమ్మ సీతాదేవి
పరసుఖంబుల నిమ్మ సీతాదేవి
నిన్ను శ్రీరాముని సీతాదేవి
నీవించునదృష్టి సీతాదేవి
కరుణించి మాకిమ్మ సీతాదేవి
కమలవాసిననమ్మ సీతాదేవి
శరణుశరణంబుగో సీతాదేవి
రక్షించు తల్లిగో సీతాదేవి
మాతండ్రి రాముడే సీతాదేవి
మాతల్లి వీవెగా సీతాదేవి
కన్నబిడ్డల మమ్మ సీతాదేవి
సకలశుభముల నిమ్మ సీతాదేవి

మంగళము మంగళము సీతాదేవి
మంగళము మంగళము శ్రీరాముడేవి
దండంబు దండంబు సీతాదేవి
దండంబు దండంబు శ్రీరాముడేవి.

సీసపద్యమును గురించిన విచారణ

సీసపద్యము కంచరికిని కవికిని సులభముగా నుండు నని లోకమునందు వాడుకగలదు. సీసపద్యము కవులకు నెందుచేత సులభమైన పృథ్విమని విచారణ చేయగా నల, నగ, నల, భ, ర, త, లను ఆరు ఇంద్రగణములున్న హాగణ నగణము లను చెందు సూర్యగణములున్న సీసపద్యమున కుండవలయునని యిట్లు మువచ్చినట్లుగా గణములను చెప్పవచ్చుననియు తెలియవచ్చినది.

గణములకు మితముండగా నిష్టమునకుమాత్రము మితముండ కూడదా? ఉంటుంది అని సందేహము కలిగినది.

1 సీసపద్యము ఎన్నివిధములు ? 2 అన్నివిధముల పద్యములు చెప్పియున్నవా? 3 ఎన్నివిధములు చెప్పియున్నవి? 4 అవియేవే? 5 అన్నివిధముల సీసపద్యములు చెప్పగలరా?

అని ప్రశ్నలుతోచినవి. సూర్యగణములను ప్రస్తరించగా నాలుగువిధములైనవి. ఇంద్రగణములను ప్రస్తరించగా 46656 విధములయినవి. ఇన్నివిధముల సీసపద్యములు చెప్పియున్నవా? ఎన్నివిధములు చెప్పవలసియున్నవి. అన్నివిధముల సీసములు చెప్పినయెడలను 46656 విధముల పద్యములు గావలయును. ఒక్కొక్కవిధ యొకపాదమునకు మాత్రము చెప్పినయెడలను 11664 పద్యములు కావలయును. శతకములుగా చెప్పినను శతకమునకు 100 పద్యములప్రకారము 116 శతకములు గావలయును. అన్నివిధముల సీసములు చెప్పియుండలేదని సంశయము పుట్టినది. ఈకొరతను సుకవిశ్వరులు. శతావధానులు, ఆశుకవిశ్వరులు తీర్చి యొకగ్రంథమును పూర్తిచేయుదురని కోరుచున్నాను. కానుకొలు చంద్రశేఖరరావు.

గ్రంథపరిచయము

ఈక్రింద నుల్లేఖించిన గ్రంథములను విమర్శనార్థము మా కార్యాలయమున కివేసిన గ్రంథకర్తలయెడ కృతజ్ఞతఁ జూపుచు పాఠకులకు వీని పరిచయమును గలిగించుచున్నాము:—

1. సుజ్ఞానప్రదీపిక, (గ్రంథకర్త), (గ్రంథిరత్న మాణిక్యంబుగారు, ప్రకాశము ఎస్. వెంకట నరసింహముగారు భీమవరము. వెల 0-12-). ఈగ్రంథము జేదాంతము నభ్యసించువారొకొను ఆంధ్రులకు ప్రథమశాస్త్రగ్రంథముగా నుండునట్లు సులభమైన చక్కనిపద్యములతో ఉపదేశక్రమము ననుసరించి వ్రాయఁబడినది. గ్రంథకర్తగిల ఆధ్యాత్మికానుభవము - సుస్పష్టమగు బోధకతాశక్తి - సులభమైనవనము మున్నగునవి తేటతెల్లముగా నిందు కన్పట్టుచున్నవి. ఆధ్యాత్మికవిషయముల నభ్యసించువారెడి, కేవలార్చనాభాషాజ్ఞానము మాత్రమేగల-ఆంధ్రుల కెల్లరకును ఇయ్యది అనశ్యము సంగ్రహాత్మకమని తలంచెదము.

సాంఘిక మాహాత్మ్యము:— గ్రంథకర్త అత్తిలూరి సూర్యనారాయణగారు. ఈమని. తెనాలితాలూకా. వెల 0-8-). తెనాలి రామకృష్ణకవి విరచిత మగు పాండురంగ మాహాత్మ్యములోని పుండరీకచరిత్రమునందలి కథాంశమునే ప్రకృత గ్రంథకర్తగారు గద్యరూపమున వ్రాసియున్నారు. ఈగ్రంథము ప్రస్తుతము అన్నివిధములను మనోహరమై ఎల్లవారికిని జరుపనింపగు కథాంశము గలదై చక్కని తెలితో నలరారుచున్నదని మాభావము.

సుభద్రావిజయ విమర్శనము:— గ్రంథకర్త జేవరకొండ జగన్నాథరావుగారు. కాకినాడలోని కమలా వ్రెస్టునందు లభ్యమగును. వెల 0-8-). ఈగ్రంథము విమర్శనాత్మకమైనది. దీనియందు ఆంధ్రవాల్మీకి విరుదధరులగు వానిలి కొలను సుబ్బరావుగారు రచించిన సుభద్రావిజయము అను నాటకమును గుఱించిన విమర్శనము పాశ్చాత్యవిమర్శన పద్ధతులతో చేయఁబడియున్నది. సుబ్బరావుగారి నాటకమును చేమకూరి వేంకటకవి విజయవిలాసమునండి కథాంశమును గ్రహించి సందర్భోచితము లగు మార్పులతో దృశ్యకావ్యముగా విరచనచేసిరి. తెలుగునందు ఆధునికకవి గ్రంథములపైని ఈతీర్థిని విమర్శనములు వెలువడుట కిదియే తొలిసారియని మాభావము. ఈ విమర్శనమును వ్రాయునపుడు జగన్నాథరావుగారు సునిశితమైన ప్రజ్ఞ- దూరదర్శిత- ప్రాకృష్టి సాహిత్య సమర్థయ మార్గములను- మనమునం దుంచుకొని కృతార్థతఁ గాంచిరి. గ్రంథమన్నివిధముల నుపాదేయముగా నున్నది.

వేదవతి:— గ్రంథకర్త నిడమర్తి వేంకట నరసింహరావుగారు. భీమవరము కృష్ణాజిల్లా, ఇయ్యది లలితాగ్రంథమాలికలోని మూడవకుసుము. వేదవతియను నొక హైందవ బాలికా రత్నముయొక్క జీవితచరిత్ర మిందు చక్కనితెలివ వ్రాయఁబడినది. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలోని బాలికాబాలకుల కెల్లరకు నిది పాఠ్యగ్రంథముగా నుండవలయున్నది. వెల 0-6-0

ప్రథమ పుండరీకము:—ఈగ్రంథమునకు యాతేరు వేంకటరావుగారు గ్రంథకర్తలు. ఈగ్రంథము సత్త్వగుణ ప్రధానమైన చిత్తపృథ్వియే శ్రేయోదాయకము. అను నీతిగల యొక చక్కనికథ ఇతివృత్తముగా వ్రాసఁబడి వలయు మార్పులతో పద్యరూపమున తెలుగునందు పరిచిత్తము చేయఁబడినది. పద్యములలో భావ గాంభీర్యపదసౌతుమార్పాడు అన్నియు నిమిడియున్నవి. గ్రంథము చదువచదువ నింపుగానున్నది.

దుర్దత్తి వంచాంగము:—మేడిచెల్ల వేంకటాశ్రీ, ఆ. కనకయ్యశాస్త్రిగార్లు దృష్టిగ్రంథము ననుసరించి అనేకములగు సంశయములను వారింపగల ధర్మశాస్త్ర వచనాది ప్రమాణముల నిచ్చుచు ప్రశంసముగ నుండునట్లు దీనిని వ్రాసియున్నారు. ఇంతవఱకును బయలుపెడలిన వంచాంగము లన్నిటికంటెను సస్యవిధముల నిది యుత్తమోత్తమముగ నున్నది. వలయువారు టవర్ ఆందుకో, ఏలూరు కృష్ణాజిల్లా, అనునొంటునకు వ్రాసిన పొందగల్గుదురు. వెల తెలియదు.

మాతృభాష:—ఇది గుంటూరు లెను హైస్కూలు సంస్కృతపండితులగు కాశీ కృష్ణాచార్యులుగారిచే నూత్నముగా - సంస్కృతము నభ్యసించువారు ఆంధ్రపాఠశాలలోని ఆంధ్ర బాలర యువయోగము నుద్దేశించి - వెలువరింపబడుచున్న సంస్కృతమాసపత్రిక. ఈసంచికయందు - ఈశ్వరుడు, భూలోకము, దేవభాష, ఆర్యవృత్తము మున్నగువానినిగుఱించి చిన్న చిన్న వ్యాసములు మంచితెలివో రాజులుచున్నవి. చందా సంకల్పరమునకు రు 4-0-0 లు.

అనపోతనాయకుఁడు

(శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు)

అనపోతనాయకుని జీవితము కొంత యిదివఱకు వ్రాసి యున్నాము. ప్రకృతపరిశీలనము వలనఁ దెలియవచ్చిన యంశములు పాఠకలోకమునకు నివేదించుచున్నాము. వరంగల్లు చెంత అయినవోలను గ్రామము కలదు. అట నొకదేవాలయము కలదు. అనపోతనాయకునిచరిత్రము సంగ్రహముగ బోధించు శాసన మొకటి యటఁ గానవచ్చుచున్నది. దానికి మేము ప్రత్యంశము తీసితిమి. పిమ్మట వెలుగోటివంశచరిత్రమునందుఁగల పాఠముతోబోల్చి సవరించితిమి. అయినవోలులో మైలూరు దేవుని యాలయ మొకటి కలదు. ఈ యాలయము కాకతీయుల కాలమున మిక్కిలి వైభవము నొందియుండెను. ప్రతాపరుద్రాదులు మైలూరు విభుని పూజించినటులు స్థానికచరిత్రములలో గలదు. ప్రకృతము మైలూరు దేవాలయము జీర్ణమై యున్నది. ఆలయద్వారములు ఒరంగల్లు కోటలోని శిలాద్వారములతోఁ బోలియున్నవి. శిల్పనిర్మాణము పరిశీలించుమేని మైలూరు దేవాలయము కాకతీయుల కాలములోని శిల్పములతో - ఒరంగల్లు కోటలోని ద్వారములతోఁ బోలియుంటున్నది నీయాలయము కాకతీయులు ప్రతిష్ఠించి రనుటలో నెట్టిసంశయము లేదు. ఆలయమున ననపోతనాయకుని శాసన మొకటి కలదు. ప్రకృత మది ఖండఖండములుగాఁ బగిలియున్నది. అనపోత నాయకుని చరిత్రమున కుపయుక్తములగు శాసనములు గ్రామమునఁ గలవేమో పరిశీలించితిమి గాని వానిని చెఱుకట్టల కుపయోగించుటచేఁ బరిశీలన పీలుకాదయ్యెను. శాసనముల యుపయోగ మెఱుంగక దుర్వినియోగము చేయుటచే నిజము రాష్ట్రమునఁ జరిత్రాంతము లనేకములు మఱుంగుపడియున్నవి.

మేను సభాభవనమునకు బోవు సరికే జంఘాలకాత్రియి ట్లుపగ్యసించుచున్నాడు :

“ఒక పద్ధతయూ ఒకవరుసయూ? ఒకతెన్నా ఒకతిరా? ఒకక్రమమూ ఒకసూత్రమూ? ఏమియులేదు. చక్కదనమనగా నేమో సర్వజాతులకు సంబంధించిన సామాన్యసూత్రము లాన ర్హట బ్రహ్మతరమా? దేహములోనున్న సరములకు నాశములకు గోళములకు మఱికొన్నిటికి సామాన్యముగా సరిపోవు నిబంధ నలతో నొకకాత్రము రచించియున్నారు. సంకల్ప వికల్పాత్మకమైన సంతతార్థికాసమన్వితసాగరముకంటె సకల విధముల జంచలతరమై, తలవెండ్రుకల చిక్కుకంటె నెక్కువ చిక్కుకలదైన మనస్సునకు-సర్వసాధారణముగా సమన్వయించు కట్టుపాటులను గల్పించి యొకకాత్రమును రచించియున్నా రు. నక్షత్రతారాగ్రహదుల కాకడలు, పోకడలు, దూరములు దాపులు, కైవారములు, గమనములు, విలోకనములు, వేగములు,

అనపోతా నాయకుడు దిగ్విజయయాత్రలకు బయలుపడెడు నపుడు మునుందు మైలారు దేవరను దర్శించి పూజాదికముల కొకగ్రామ మొసంగి వెడలెనని కాననమునగలదు. మైలారు దేవుడు కాకతీయుల కులదైవతమని యనపోతానాయకుడు తన కాననములో “మైలారుదేవకులదేవతాసా రాజ్ఞాం సతా మేకకలానగర్యాం” ఇట్లు చెప్పియున్నాడు. మల్లారిదేవునినె మైలారుదేవు డని వ్యవహరింతురనియు నతడు శంకరసద్భక్తుల డనియు నాతనిభార్య యగు మాళవి పార్వతీసద్భక్త యనియు కాననమున గలదు. మైలారు దేవుడొకపీరుడు. వీరా రాధన మాచరణములో నున్న కాలమున నీ యాలయము నెల కొల్పబడి యుండును. మైలారుదేవుని యుత్సవసందర్భములు విరళముగా గ్రీడాభిరామమున వర్ణింపబడియున్నవి. అనపోతా నాయకుడు పూర్వజన్మమున పరశురాముడై జన్మించి తనతేజ మును ననపోతానాయకుడుగా మార్చి సోమకుల పరశురామ బిరుదము వహించెను. ఈ బిరుదసందర్భమును పూర్వము విరళ ముగ వ్రాసియున్నారము. అనపోతా నాయకుని తదితరకాన ములలో నితనికి గాకతీయ రాజ్యస్థాపనాచార్య బిరుద మున్న టులు గలదుగాని యీ వంశజులకు బూర్వుడగు రుద్రసేనాని నాటనుండి పారంపర్యముగ నీ బిరుద మీవంశీయులు వహించు చుండియుండురు. కాకతీయ రాజ్య మనపోత నాయని బాల్య ముననె యంభరించుటచే నిది యిటు పోనగదు. అనపోతానా యకుని కాననములు ముఖ్యముగా నోరుగల్లు ప్రాంతములలో గానవచ్చుచున్నవి. కాననములలో - ఓరుగల్లు రావండ్ల సింగపురము భువనగిరి మొదలగు దుర్గములు పాలించినట్లుమాత్రమే చెప్పబడియున్నది. ఇతనికి గల యాంధ్రదేశాధీశ్వర బిరుదము విశ్వసనీయ మని తోచుటలేదు.

కొండవీటి దుర్గము: రాజమహేంద్రవరదుర్గ మాకాలమున రెడ్డివారి హస్తగతమైయుండెను. రెడ్డివారికి అనపోతా నాయ కునకును దొలుతనుండి బలవద్విరోధము కలదు. కాని రెడ్డివారు అనపోతా నాయకుని హస్తగతమై యున్న నిజము రాష్ట్రము లోని యాంధ్రదేశమునగాని, అనపోతనాయకుడు కొండవీడు రాజమహేంద్ర ప్రాంతముల జయించినట్లుగాని విశ్వసనీయము లగు నాధారములు కానవచ్చుటలేదు. అనపోతనాయని కాల ములో గట్టబడినవగు రావండ్ల దేవరకొండ దుర్గములు దృఢ తరములై యాంధ్రశిల్పనైపుణ్యము వెల్లడించుచు నేటికి నేత్ర పర్య మొగించుచున్నది. అనపోతనాయకునిగూర్చిన యీచాటు పద్యమువలన నతని పర్యాక్రమాదులు తెలియగలవు.

సీ॥ అశ్వశేవతుండు హయముల నెక్కిన
దండిరాజులగుండె తల్లిడిల్లు
దరిని తద్వికర కరచాల హతికిని
గట్టాపసేనలు కళవళించు
సంగ్రామపార్థి చాపటాంకృతులకు
తెలుగురాజ్యంబెల్ల దిగులునొందు
ప్రథనశివకుంతుని బల్లెంబుదాకకు
నుల్కుల్కుడడుచుండు నొడ్డెరాజు
గీ. లతడు దరిమినవో నుండ నదనుగాక
సారిది సురధాని? రాజులు సాంపుల దప్పి
యోటమందిరి సిందూరి కోటబయలు
నన్ను తగ్గొత్తి యనపోత మన్నెరాజు

మొదలగునవి సుష్టికరించుచు నొకకాత్రమును రచించి యున్నారు. సంస్కృతశబ్దప్రపంచమునంతను బది యధ్యాయ ములలో బడదీసి విగించినారు. కాని చక్కదనమున కేనూ త్రములు పుట్టలేదు. నేదాంతవిషయమున సూత్రము లున్నవి. జ్యోతిషవిషయమున సూత్రము లున్నవి. కాని సర్వజగద్భూసారంతర్యాప్తిమైన సౌందర్యమునకు కాత్ర మేదియు లేదు. నీకాత్రము నీది, నాకాత్రము నాది, వానికాత్రము వానిది. ఈయూరికొకకాత్రము, వైయూరికొకకాత్రము, వైదేశమున కొకకాత్రము వైఖండమున కొకకాత్రము, చిరకాలముకింద నొకకాత్రము, కొంతకాలముకింద నొకకాత్రము మొన్న మొన్న నొకకాత్రము, నేడొకకాత్రము, తేడాకాత్రము. వైదేశముది మనకు నచ్చదు-మనది వైదేశమునకు నచ్చదు. వైఖండ ముది మనకునచ్చదు. మనది వైఖండమునకు నచ్చదు. వైయూరిది మనకునచ్చదు-మనది వైయూరికినచ్చదు. నీది నాకు నచ్చదు-నాది నీకు నచ్చదు-నీదియు నాదియు మఱియొక్కనికి నచ్చదు-మఱియొకనికి దింకొకనికి నచ్చదు. అందఱు పండితులు-అందఱు మహామహాపాధ్యాయులు- అందఱు కాత్రజ్ఞులు- అందఱు సర్వజ్ఞులు- ఎవనియింటికి వాడే యధికారి- ఎవని మగ్గమునకు వాడే సేనాపతి- ఎవనిసూత్రమునకు వాడే వ్యాసుడు- ఎవని నుతమునకు వాడేబుద్ధుడు- ఎవని వేదమునకు వాడేబ్రహ్మ. ఇట్లు లొకయూర గాదు, జిల్లానుగాదు దేశమునగాదు ఖండ మనగాదు గోళమునగాదు సమస్తస్వప్టిలో గూడ నటులే యున్నది.

తేలుకొండిమీసా లొకనికి నీటు - డేరామేకు జడ చుట్టొకతెకు నీటు. తలగుండి నేలాడు-కుచ్చొకని కందము- నేలవై జీరాడు కుచ్చొక్కొకతె కందము. పేడిమూతి యొకని కందము- బోడిము కొక్కొకతె కందము. మూతిలింగ పోకనికి సాగను-ముక్కునిటు పోకతెకు సాగను. అడుగుమా పోకనికి సాగను-అరగన్నొకతెకు సాగను. నుదుటిమీదిచేయ యొకనికి గోటు, బుగ్గమీదిచే లొకతెకు గోటు. నాయనలారా! ఇటు లెన్నియని చెప్పవచ్చును. తుదకు నోటిలో బొగచుట్ట యొకని కందము- కణతపై గండపులుట్టొకతె కందము. సౌందర్య లక్షణములలో జేరని వజ్రవికారము లేవియు లేవు. ఎవని మతి మానినతనము వానికి సౌందర్యము.

నిగనిగలాడుచు- బట్టుకుచ్చువలె మెత్తనై భ్రమరపం త్రులవలె గటికిచీరలులు గ్రమ్మక జేయు తలకట్టొక జాతి కందము- జనపనార తలకట్టొకజాతి కందము. మొక్కజొన్న పీచుతలకట్టు మఱియొకజాతి కందము- సీతమ్మ నూలుపోగుల తలకట్టిం కొక జాతికందము- చెంగావి తలకట్టు వేటొక్కజాతి కందము- గొత్తెబొచ్చు గరుసు తలకట్టు వేటొక్కజాతి కందము. ఈ తలకట్టులలో విరియడ బోసి కొననొకసాగను- అర విరియ:బోసికొన నొకయందము- వైష్ణవపుముడి యొకసాగను- శోరుముడి యొకసాగను. ముందు కొప్పొకసాగను - నడిమికొప్పొకసాగను - ప్రక్కకొప్పొక సాగను - జాణకొప్పొకసాగను. సహస్రభేదములు గల జడ చుట్టల యొకపులలో నొక్కొక్కటి యొక్కొక్కసాగను- ముందుకత్తిరిం పోకసాగను- వెనుకకత్తిరింపోకసాగను-తంటన మునలొగిననొకసాగను-సగముగొగిననొకసాగను-సంపూర్ణ ముగా గొగిన నొక్కసాగను. సౌందర్యమునకు: దనుచ్చాయ కంటె బ్రధానమైన దేదియు లేదు. ఎంత యింద్రజాలమైన నెంత మహామోహనశక్తిమైన దానికున్నవి. జీడిగింజ చాయ మొదలు-సీమకున్నపుల జాయవఱకు నన్నిచాయున్నవి. మాల కాకిరంగు, మావీధిపురంగు, పటికల్లపురంగు, బాదముపప్పు రంగు- పాలమీగడరంగు- బంగారురంగు- కందగడ్డరంగు కడ ముంతరంగు, చిలుకముక్కురంగు, సీమకున్నపురంగు. మనలోని కాకముఖులకంటికి-నీగ్రోమందరులు గొంగళిపురుగులు- మననల్ల రంభలు, తెల్లవారికి రాక్షసులు- తెల్లవారి దేవకన్యకలు, మనకు బొల్లిబొమ్మలు - పోవీవారి మీగడరంగు- మేనకలకు మన బంగారుబొమ్మలు పసుపు పొత్తిపిట్టలు - బంగాళావారి పటికల్ల బూర్వసులు, కాబూలువారి కందగడ్డ సుందరులకు బిండిబొమ్మలు - సర్కెషియావారి స్వర్ణనితలముందు, జహూ వారి వరూధిసులు పగటివేసములు.

ఈరంగులభేదములు చాలక ప్రపంచజను లందఱు కూడ నీరంగులమీద మఱికొన్నిరంగులు కల్పించుకొనినారు. కపోల ములకు మకరకాపుత్రములు- మెడకు గండము- పండ్లకు గవ్వ- పెదవికి దాంబూలము- కాలికి లత్తుక-బడలికి బసపు-గోళ్ళకు గావి- నుదుటికిబొట్టు. మహమ్మదీయ మన్మథుడు తనగొంగళి పీచుగడ్డమునకు గోరంటాకు. పోనిండు. ఈతేరంగుల కేమి. కడిగివైచిన బోవును. తేకున్న గ్రమముగా నడియే కొంత

కాలమునకైన మాసిపోవును. ప్రాణములుపోయినను బోని రంగుల మాట యేమి. ప్రపంచమున బొమ్మజేమునువ్యాప్తికంటె బచ్చ బొట్టువ్యాప్తి హెచ్చు. దుష్టువుడేగలు-వెంపటికంపలు-వెదురు నీడములు-ఈతచెట్లు-చిట్టడపులు-గండ భేరుండములు-కాలసర్ప ములు- గోపుములు- గోపికావస్త్రాపహారణములు- ఓ- కోలా హలముగా నబలాపురుషుల యంగముల నెల్ల బూర్వమున నాత్ర యించి యుండెడివి. ఒక్కజాతిలోనే కాదు. దాదాపుగా నన్ని జాతులందు గూడ నిటులే-బుగ్గమీద జంద్రుండు మొన లుకొని-పురాణపురుషులందఱు అంగనాగాత్రఫలకముల నవతరించి యుండిరి. వీవుమీద దశావతారములు- కుడిబుజుమీద గుంభకర్ణయుగ్మము. ఎడమబుజుమన మనుదేవగార్భాలసము- కుడిప్రక్కను నైంధనవధ- ఎడమప్రక్కను రావణరంభాబలా త్కారము- వైటచాటున సముద్రమధనము- ఓ చెవులపైన దేమున్నది? అష్టాదశపురాణగాధ లన్నియు నబలావయవము లందు దృశ్యప్రబంధములే.

పాశ్చాత్యులలో నిట్టి యాచారము లేదేమోయని సందే హించుచున్నారు కాబోలు. ఇంగ్లాండులోను ఫ్రాన్సులోను యూరపులోని తదితరదేశములందును గూడ నిట్టియాచార ముండె నని వారువాసిన గ్రంథములలోనే యున్నది. ఒకడిట్లు వ్రా యుచున్నాడు. ‘ఈయాచార మరేవియోదేశమునుండి వచ్చి యుండవచ్చును. ఫ్రాన్సులోను బ్రిటనుదేశమునందున్న స్త్రీలకు దీనియందుగల యాదరము ననురాగము నదీతియములు. పెద్దలు, చిన్నలు, పదునాతొండ బాలిక మొదలు ముగ్గు బుట్టతల ముదు నలివఱ కందఱు, తమ మొగముమీద నల్లనిరంగుతో జిత్రము లగు వస్తువులను జిత్రించుకొనుచుండురు. మూర్ఖుండు- సర్ధచంద్రులు- మట్కణబంధములు-క్రాసులు-హృదయములు-మొదలగు ననేకవస్తువులు వారి మొగములకు వింత శోభ తెచ్చుచున్నవి. మఱిత కల్పనాచమత్కృతి కలవారు గుట్టపుబండ్లు- కోడి పుంజు యుధములు- మొదలగువారిగూడ జిత్రించుకొను చున్నారు.

అధర మెంతవృద్ధువుగ నెంత నాజాతుగా నున్న నంత సౌందర్యమనిమనమెంచుచుండగా-నెంతగట్టిగానెంతమాటుగా నున్న నంతసౌందర్యమని నీగ్రోల యభిప్రాయము. నీగ్రోలు మన బింబాధరలను- మకరికలని యధిక్షేపింతురు. చిన్న పెదవుల చె లున క్షేప్తాస్వరూపిణి- పట్టెడేసి పెదవుల మందగమన మహా లక్ష్మీస్వరూపిణి- అధరము మోటుగ నుండుటయే కాదు- గట్టిగా నుండుటయే కాదు- అది యెంత క్రిందికి నేలాడిన నంత సౌందర్యమను వారు మఱియొకజాతివారున్నారు. అధరము నకు జరుతల దగిల్చి వానికి దగుమాత్రమైన బరువును నేలా డగట్టి దాని నెంత క్రిందిజఱకు దింపదగునో యంతజఱకు దింపెదరు. పెండ్లికూతునకు ముందుగా జూడవలసిన లక్షణ మిది. నవ్వినప్పుడు దంతములపైనున్న చిగుళ్ళన్న యొక గనఁబడుట మహాసౌందర్యలక్షణ మని మఱియొక జాతివారి యభిప్రాయ ముట్టిఅదియ భాగ్యలక్షణము- అశ్వలక్షణము - నని మఱియొక జాతి యభిప్రాయము. సుందరతకు సాట్టుముక్కు- ప్రధానలక్షణ మని నీగ్రోవారి సౌందర్యకాత్రసూత్రము. ఎత్తుముక్కు- పొడు గుముక్కు-గల యితరసుందరులను వా రేసుగులని యధిక్షేపిం తురు. గుంటుకన్నుల గుందరి విటప్రపంచమును విరహ వేదనచే విలవిలలాడజేయును. కనుబొమ్మలు సౌందర్యలక్షణ మెంత మాత్రమున గాదని వానిని మొదలంట నూడఁదెలికించిన మహా నాగరకు లెక్కడనో కాదు మనచేరువనే యున్నారు.

వీని కన్నిటికేమి కాని చినావారి పాదసౌందర్యమే చిత్రమైనది - చిన్న పాదములు మహాసౌందర్యలక్షణము కావున- బాదము లెదుగనీయక డబ్బిచిప్పల నడుమను వానిని విగించి బంధింతురు. ఇట్లు పదబంధమొందిన పడఁతులు పడుబాధ-హరి హరి-పగవారికైన వలదని వైవారి కనిపించును. సౌందర్యసంపా దనకై చచ్చుటకైన సిద్ధపడవలసియుండగా-శ్రమ లెక్క యేమి? అడ్డబాస యందమునకై మనవారు ముక్కుదూలమును - బొడి పించినారా లేదా? గూబబావిలీల లీలకొఱకు-జింతిపెక్కియంత టి గూబకు జిగిపొడిపించిరా లేదా? పాపుతులము బంగారము తోను- బదిదినము లేదన్నతోను-మన తరుణులు తాలుకాలను సంపాదించిరా లేదా? రెండుచెవుల కధమును ముప్పదిరుట్లలో క్షారీలయిపోవు మహమ్మదీయవనితల మాట నేమి చెప్పి నారు? చావు లేప్పినంత పని జరిగినగాని - సౌందర్యము సంభ వింపదు. బ్రదికియున్నన్ని నాళ్ళు బాధ లేవుదు. చినావా రివిష యమున మనకంటె నాలుగారు లెక్కువ చదివినారు. అదియే భేదముగాని యంతకన్న నేమియు లేదు. ఆ- కా లెదుగరాదు- మనవనితలకు సర్వసాధారణముగా నున్న పాదములో సగము కంటె నెక్కువగా నుండఁగూడదు. దట్టించుటవలన - విగించి

అంధోద్యమము

చెన్నైలో రాష్ట్రము కాలరాశిను స్థాపించు గ
భాగభాగములు చెన్నై సర్కించువీసవి. అందు నాలుగుభాగ
ములు ముఖ్యములుగా ౧౪౦౦. చెన్నైలో రాష్ట్రమునందలి
80,000 మైళ్ల ప్రదేశమునందు 1,70,00,000 అంగుళమునందు
యెన్నడు. అంధరాష్ట్రమునందు గూర్చి నేను 1912 సం
వత్సపు సంవత్సరాదిసంవత్సరము చూచి యుంటిని.
ఇందునున్న పేర్లునున్నవి ప్రతి నానాదమును వింటిని
ప్రజాస్వామి నానాదమునవి. అంధరాష్ట్రమునకు రావట్టు
1918 సంవత్సరమునందు అంధ్రమునందున్నందు ముఖ్యమునవి.

శ్రీరామకృష్ణ మహా ప్రభువునుండెంతయు బాధపడినది. ప్ర
జాత్రులనిధులు చేయునది ప్రజలకు తెలియవలయును. అంధ
తేజమున అంధ్రభూమయే ప్రదీప్తమగును కలుగజేసినది. ఇతరరా
ష్ట్రములను మనమార్గమునవలలించుచున్నది. ప్రజలత్రులనిధు
లు ప్రజలకు ప్రేమమును నమ్మకమును కలుగ
జేయవలయును. వికరాష్ట్రమునకు యిందుబాటును

అధ్యక్షులు :-

ಸ್ವರಾಜ್ಯಮು

甲辰

ਅੰਕ ੪੫

[illegible]

గుడివాడ తాలూకా (పూర్వం ద్వితీయతరగతి:—ఈ
తరగతి గుడివాడలో నూనూన కాదుండునాథుల వారి నూనక
అవసరము (పంచమ వీధి)లో ఉండవలసి 10 గంటలకు
ఈ పత్ర 18-న తీయినవారకు తోచిన బరతును.

కట్టుటలనక గుములుపోట్లవలన-నచ్చటి రక్తప్రవాహము బాగుగా లేక-యెముకలువిడిగి-సానవలన మొంది-మాంససంబంధములు కృశించి-నర్ములు కిటిములై-చర్మము నల్లబడి-చచ్చియుండును. ఆభిజాత్యమున కేమి-యంగసాందర్యమున కేమి- యట్టిపాదమే యభిజాత్యము. ఏదోమాట వచ్చినది కావున నీ యాచార మెట్లు కలిగినదో నాకుఁ దెలిసినంతవఱకుఁ జెప్పెదను. ఇందునుగూర్చి వేలువేలుకథ లున్నవి.

చీనాదేశపుక్రవర్తలలో నొకనికి సాందర్యంతి యైన భార్య యుండెను, కాని, పాప మామె యందు భర్తకు సంబంధము. తాను రాజకార్యము గుఱచేయున్నప్పుడీమె యెటకోపోవుచున్నదని యాతనికి సంశయము. భార్య ప్రరాధీనమైనప్పుడు రాజ్యము స్వాధీనమైన నేమిలాభము? ఆమెను రేయింబగట్ల కనిపట్టుకొని యుండు నెడల రాజకార్యములు చెడును. రాజ్యవహారములకై పోయిన యెడల మొదటికే మోసమునచ్చునని భయము. అట్టి సందర్భాల్లో - ఆతఁడు మహాబుద్ధివంతుఁడగుటచేఁ గాఁబోలు- సుభయతారక మగునట్లుగా-నామెకాళ్ల నీనువతిరుగుళ్లలోఁబెట్టి నొక్కించెను. భార్యకాళ్ళు మండిపోయినను-భర్తమనస్సు చల్లఁబడినది. భార్య కాళ్లవెంట రక్తము కారుచున్నను-భర్తకునలవెంట నీరుకట్టినది. అట్టి సతుల యోగ్యతలను గాపాడుటకై-ప్రవర్తిగారు బహు ప్రశస్తమైన పరమహంస్రక్తియ కనిపట్టి నారని-వారియుద్వోగు లీ చికిత్స నారంభింపగా-నేదో కొంతగణ విచ్చినదని కాఁబోలు- వారినిబట్టి వారు- వారినిబట్టి వారు- నీయసాధారణవైద్యమును వ్యాప్తిచేసిరి. వ్యాధి తీజవచ్చినతరువాతనే వైద్యము చేయించుటకంటె-వ్యాధినిరోధకముగానే వైద్యముచేయుట శ్రేయస్కరమని-కొండలు దూరదృష్టిగలవారు-తాత్కాలికావశ్యకత యేమియు లేకపోయినను- ముందు కాఁపుకొని యుండుటయే యెందుకైన మంచిదని యెంచి కాఁబోలు-నామార్గముననే ప్రవర్తించగా నింక నేమున్నది? అందఁ తాదానినే యవలంబించిరి. ప్రపంచవైఖరి యదియే కాదా?

గీ. తోచుకొక మేక గుహలోనఁ దూర దాని
తోకవెంటడి గుహఁ దూర మేకలన్ని
కాక మొక్కటి నీట ముగ్ధుగ దాని
గాంచి వేసవేలే న్నానడితులను నెఱపు.

ఒకకథచెప్పితిని. మఱియొకకథను జెప్పెదను. క్రీస్తు పుట్టుటకు 1100 సంవత్సరములకుఁ బూర్వమునం దొక చక్రవర్తి-చీనాదేశమును బరిపాలించుచుండెను. ఆయనభార్య 'టాంకి'యను నామె యెండి వంగి యూరిపోయిన పాదములతోఁ బుట్టెను. చక్రవర్తి కామెయందు మహారాగ ముండెను. చక్రవర్తిగారి కెట్టి పాదములున్నవో యట్టిపాదములే సాందర్యలక్షణము లనియె-రాష్ట్రములోనున్న యందఱఁత్రీలపాదము లట్లే యుండవలయు ననియుఁ జక్రవర్తిగారు చక్రవర్తిగారి ప్రోత్సాహమున కానన మొనర్చిరి. చక్రవర్తిగారు తలచుకొన్నప్పుడు కాననముల మంచిచెడ్డ తెలిసికొని గావలయును. అంతటి నుండియుఁ కిల్లల పాదములు సంధముల కధీన మయ్యెను. క్రమక్రమముగా నదియే యాచార మయ్యెను.

మఱియొకకథయున్నది. క్రీస్తుశకము 961 సంవత్సరము నందుఁ జీనాదేశపుఁ జక్రవర్తిగారు "లీయా" గారు- సంసారగులభతరణనదుపాయముగాసంపాదించి-జాగ్రత్తవైట్టిననేత్యతో సరసనల్లాపములఁ గాలక్షేపము చేయుచుండఁగా- నామె పాదములు ధనురాకారమున వంచికట్టినయెడలఁ బాదసాందర్యము వృద్ధియగునను నూహము-సాందర్యరగ్రహణప్రవీణుఁడగు నా సార్వభౌముని మనస్సున దగుక్కున మెఱసెను. రాజవాంఛలు నద్యస్మి-యాహూపము లొందవలసినవి. కావున నావెలయాని పుణ్యమున-నామెకుఁ బదబంధము తెప్పపాటులోఁ గలిగెను. చీనాదేశమువంటి దేశమునకు సార్వభౌముడగు మహామహుండు తలచుకొన్నప్పుడు- దర్శిచిప్పల కేమిలోపము- త్రాళ్లకేమిలోపము? ఆమెపాదాభాగము-పాద్యమీచంద్రునివలె బహుసౌందర్య సమన్వితమై యున్నదని-రాజోద్వోగులు కొని యాడిరి. కవీశ్వరులు భాగము దానికాళ్లపై గ్రంథము లొనర్చిరి. బాధచే నావారకాంత పౌరున నేడ్చుచు నేయున్నది. అదియే సాందర్యలక్షణమని చక్రవర్తిగారు కానించినతరువాత- నోరెత్తుట కెవరి కధికార మున్నది? రాజుగారి దయఁ గోరి-యంతకంటె రాజుగారి గుడిసెనెటు చాని దయఁగోరి-యనేకులు తమ తుటుంబములలో నీయాచారమును ప్రవర్తింపజేసిరి. తరువాతి నదియే క్రమముగా దేశాచారమైనది. ఇటులే యింక రెండుకథలు కాఁబోలు కలవు. కాని యిప్పటికిఁ బాలును. బద్ధపాదములకు బంగారుకలువలని పేరు. "కాంటన్" అను నూరిలో నొక్క ముసలివానిని "నీకూతున కేల కాలు కట్టించితివయ్యా" యని యడుగఁ "గట్టించుకున్న యెడలఁ బెండ్లియగు మార్గము లేదయ్యా" యని చెప్పెనట.

నాయనలారా! సాందర్యమును గూర్చిన యభిప్రాయము లిట్లున్నవి. ఆకాశముమీది చుక్కలవలెన లెక్కలనుకానిదీనిని గూర్చిన మాత్రములకు లెక్క లేదు. ఒక్కొక్క మొదటి కొక్కొక్క యభిప్రాయమై యెడల-నదియుఁ గొంతవాసియే- అట్లుకాదు. నిన్నటి యభిప్రాయము నేడు లేదు- నేటియభిప్రాయము తేవుండదు. బుద్ధినిబట్టి,వయసుబట్టి, కాలముబట్టి, యావశ్యకతబట్టి,మఱియొక నెన్నిటితో పట్టి, యభిప్రాయములు మాలుచుండును. స్వగూఢమేదో తెలియని, చేతికిఁ జిక్కుని, చిత్తమునకు దొరకని, స్థిరముగా రవంతనేవైన నాఁగక, స్వదాచలింపుచున్న, సాందర్యతత్త్వము నొక్క ప్రాప్తు చేశ ముండు కాఁబోలు గట్టిగఁబట్టుకొని నాఁడు-మొదలకుండ గ్రహించినాడు- బెసంగనికుండ బంధించినాడు. ఆ-అంతపనికింటె నెక్కువపనియే చేసినాడు- ఏమియు లేదు. బహుమాత్యము అతిసులభమైన ప్రక్రియ కనిపట్టి నాడు. రెండు పెనుపుల్లల నడుమ సాందర్యపపంచమును బావగొట్టి బంధించినాడు. పంచేంద్రియములలో నాలుగువఱకు మొగముమీద నేయున్నవి. కావున నాస్యమే సమస్తసాందర్యస్థానమని యాతని విశ్వాసము- అయిననగుఁగాక- కాని దానిని మూఁడువిభాగములుగాఁ జేసినాడు- సదుత్తివై వెండ్రుక లెచ్చట నారంభమగునో యచ్చటనుండి కనుబొమ్మల నడుమవఱ కొక్కభాగము- అచ్చటి నుండి ముక్కు క్రిందివఱకు మఱొక్కభాగము- మిగిలిన మూడవభాగము. ఈ మూడుభాగములుకూడ సరియైన కొలతగలవి యొనయెడల- నామెగము సాందర్యంతల మని నిశ్చయముగాఁ జెప్పవచ్చు నని-యాతని శిలాశాసనమైన నిర్ధాంతము. ప్రాచ్య పాశ్చాత్య ప్రాచీనపండితుల మహానిత్యము లగు బుద్ధుల కంకక పాటిపోయిన సాందర్యతత్త్వమును- ధరంగి పండితుడు కంపస్సు కాలికిండికి లాగి త్రొక్కి-పట్టినాడు-ఇంక సాందర్యమును బరిశీలించుటకుఁ బగలకట్టలేదు- రాత్రిపేపమైన నకట్టలేదు- కన్నుండవలసిన యావశ్యకత యంతకంటె లేదు- రసగ్రహణ సమర్థనబుద్ధి యుండవలసిన యావశ్యకత మొదలే లేదు- రవంత దాదపుఁబోవతో-గాఢాంధకారమున వైన సరే-రంభ యేదో రాకానియేదో-పట్టి కుంతయైన జెప్పవచ్చును. ఆనయమునకు నవయమునకునున్న దగ్గఱుదూరములే కాక-సాందర్యకళకు సాహాయ్యపడునట్టివి సహసాధికము లున్నను-యా సాందర్యనిర్ధాంతి గ్రహించి నట్లగుపడును. గ్రహించినను లక్ష్యముచేసినట్లగుపడును. పోనిండు- ఆతని మాటనే పాటింతము. సృష్టిలోని జనుల యవయవములలో సమానపుఁ గొలత లేవుట వై న నున్న వా? కుడిచేయి యెక్కువలావుగాను- నెడమచేయి తక్కువలావుగా నుండును. కుడిచేతితోఁ బరుపుఁ డెక్కువపాటు పడును కావున నా చేయి యెక్కువలావుగా నున్నదని యనుకొందమన్న- నెడమచేయి, యెడమకాలు, కుడిచేయి, కుడికాలికంటె నెక్కువ పొడుగుగా నేల యుండవలయును? ఆడుదికూడఁ దఱచుగాఁ గుడిచేతితోడనే పనిచేసికొనునగుదా-యామెయెడమచేయి యేల కుడిదానికంటె లావుగా నుండవలయును? సరే ఎటులో యున్నది. ఆమె కుడికాలు కుడిచేయియు నేల యెడమవానికంటె బాడుగుగా నుండవలయును? కాలునేకులు సమానపుఁగొలత లున్నవారు త్రీపురుషులలో నెవ్వరు లేరు. ప్రపథానమైన తలనుగూర్చి యాలోచింతము- శరము రెండర్థభాగములుగా విభాగింపఁబడి యున్నది. ఈ రెండును సమానములైనవా రిదివఱకుఁ బుట్టిన వారిలో లేరు. ఒకటి నెవ్వరి- ఒకటి చిన్నది. అట్టి క్రేఁగంటి చూపులతో నాకాస మంతయు నీలాలతోరణాలు కల్పింపగల భూలోకరంభల కొకకన్న పొడుగు- ఒకకన్న పొట్టి ముద్దుల మూటగట్టు ముక్కున్నదే- ఆముక్కు- వంకరగా నుండక- సరిగా నూటియైనది కలవాడు ముందుసృష్టిలోనివాఁ డగు నేమో కాని యిప్పటివాఁడు కాఁడు. మొదటనో, నడుమనో, చివరనో వంకయుండితిరును. ముక్కున కీసార్వమున కా పార్వమున కెంతయైన భేదమున్నది. కుడిచేయి వాటుముగలవాని ముక్కుకొన యెడమవైపున కొరగి యుండును- ఎడమచేయి వాటుము గలవానిముక్కు కొన కుడివైపున కొరగి యుండును- చెవులమూటఁ జెప్పనే యుక్తతలేదు. రెండు నెవ్వడు సమానముగా నుండవు సరేకదా ఒక్క యాకారమునఁగూడ నుండవు. మన మేఛక్రమ దఱచుగ శయనింతమా యావైపున నున్నచెని రెండోదానికంటె భేదముగా నుండక తప్పదు. ఇంకఁ జెప్పని గూర్చి చెప్పెదను- మాటలాడునప్పుడుకాని, నవ్వినప్పుడుకాని వైవేదివి హెచ్చుతగ్గు లేక సమానముగా నెవ్వరికిని లేనదు. ఒకవైపునఁ గొంచెము తప్పువగ నొకవైపునఁ గొంచెమెక్కువగ లేదును. ఇంకఁ బండ్లసాభాగ్యమునుగూర్చి పలుకవలసినపనియే లేదు. పంటపై పన్ను - రెండవవరుసపన్ను-మిట్టపన్ను- ఎగుడు దిగుడుపన్ను- గొగ్గిపన్ను- ఏటవాలుపన్ను-భిక్షమృగపుంబన్ను-

గాడిదకాలిపన్ను- ఇటులెన్ని చెప్పవచ్చును. ఎన్ని యపస్మా రము లెన్ని గుఱకతవక లుండవలయునో యన్నియు వానిలో నున్నవి. ఇవి చాలవా? ఇంకనెన్ని చెప్పవలయును? కావున సమానపుఁగొలతల సంకల్ప స్వప్నవార్త-సృష్టిలో నది లేనేలేదు. సాందర్యతత్త్వము కొలచదగినది కాదు. కొలచుట కిది యేమి కొనుటవ్యాపారములొనిదా? వదరపు టుంగుళములనుబట్టి సాందర్యమును నిర్ణయించుట యెచ్చటనైననున్నదా? కంతపుఁ గొలత నుబట్టి గాయకుని గానసహిమను జెప్పవచ్చునా?

నాయనలారా! సాందర్యప్రకృతి యిటులున్నది- అది అందఱకును దెలియదు- అందఱకును దెలియును. మఱి యొక విశేషమేమనఁగా నందఱు సాందర్యవంతుల మనుకొనువారే. నిజముగాఁ బలుక నెవ్వరును సుందరులు కారు- నాయనలారా! ఇట్లంటిని మీరు కొపవదకుండు. మాసోదరీమణులకు మఱింత కొపము వచ్చునేమోయని జడియుచున్నాను. అయ్యో! వారు నావైఁ గోపపడునట్లు నేను మాటలాడుదునా? అందఱు పురుషులు శ్రీమృగకూడ సాందర్యము కలవారే- ఈ మాట మఱింత కొపకాలముగ నేమో? మఱికుంభమునకు మట్టికుండకు భేదము లేదా అని నన్నుధిచేసింతురేమో? భేదము లేదని నేను జెప్పలేదు. భేదమున్నది. కాని అది యొకభేదమా? శోభములలో మఱియొక జేసెడుపొడుపుతోడను- గన్నులలోఁ జంతాకంత యెక్కువ నెడలులతోడను- గాత్రచ్ఛాయలోఁ గాసంత గవ్వమెఱుంగుతోడను- నేమంత భేదము సిద్ధింపగలదు. ఇది సత్యమైన సాందర్యముకాదు- పరమార్థమైన సాందర్య మొకటి యున్నది. అది వైసారి చెప్పెదను. ఇప్పటి కిదియే చాలును.

ఓమ్ శాంతి శాంతి శాంతి.

స్వ ర హా ర ము

[శ్రీమతి, సోదరి లోలాదేవి వ్రాసినకథ]

"బిడ్డల అందచందాలు పోతున్నాయి. సబ్బుబిళ్లె లయి పోయి నెలకొలుచునది. తెచ్చిపెట్టుండు నెత్తిన నోరుపెట్టు కొని మొత్తుకున్నా తికాణా లేదాయెను. సబ్బుబిళ్లె తేనివారు ఫేసపోడరు తెస్తారా? అని నోరుమూసుకొన్నాను. చిన్నపిల్ల కాలిమేకో జొకటి పోయింది. ఎన్నిమారులుచెప్పినా లేకపోతే దానికి జోడువేయుటే మానుకొన్నాను. పండుగలు దగ్గరకు వస్తున్నాయి. మొన్న వీధిలోకి సిల్కుగుడ్డలు అమ్మచున్నే కొన్నాయి. ప్రాకులుకుట్టించుదామంటే లేకులేదు. ఆఖరుకు జడకు రిబ్బును తెమ్మంటే-దానికిగూడా స్వదేశం విదేశం అంటున్నారాదా! తలవిరియబోసుకొంటారా? దొరసాని బిడ్డలలాగుండే పిల్లలు-చిచ్చపుపిల్లలారే వుంటున్నార!! వాళ్లదాకా యెందుకు? జరిచేటంతులపాగాపెట్టుకొని ఆలోపాకాలాం కొంటువేసికొని-పట్టించుకోవతి కట్టుకొని-కళ్లకు జోడు కాళ్లకు జోడువేసికొని- కోయకు వెళ్లుమంటే చూడ ముచ్చటవుండే వారు. అటువంటిది ఇవ్వడు-మోటుగుడ్డలు కట్టుకున్న మిమ్ముచూచానేకన్నులవెంట నీళ్లొస్తున్నాయి మీరు స్లిడరీ మానుకున్నారన్న నాకు చింతలేదు. గాని మీరీ ముతుకబట్టుల కట్టుకోటం మాత్రం నేనుచూచి సహింపలేకుండా వున్నాను" అని భార్య అనగా-"కాంతానిజమే నీకు కష్టముగా నెవుండవచ్చును. కాని నానునన్నాక్షికి వ్యతిరేకముగ నేను చాలాకాయు వర్తింపఁ జాలకపోతిని- పారతంత్ర్యమున జిక్కిచుంటిని రుల బడుమన్న భారతదేశమునకు నేదొకనాయకుండు లభ్యమై వాడు. ఆతని మాచనలు నాకు యుక్తిమగ గూర్చించినవి కావుననే యన్యు హామ్యుని యాజ్ఞను కష్టమైనను శరసాఁహించితిని. నీవు చిన్నతన మునుండి పట్టుములలో వసింది- మిమచుబులలో జదివి-కొరసా నులనద్ద తుట్టుపనుల నేర్చుకొని-వారినిరంతర సంస్కరముచే- వారి వన్నెచిన్నెల నాగరికము నీకు పొరుగపట్టువడినది. ఎరవు సాయులు లెట్టుకొనుటచే గగ్గర యందమెట్లు నిత్యముగాదో నిదేశవస్తువుల లెట్టుకొనుటచే గగ్గరయందము గూడ-వట్టి నిత్య ముగాదు" అని పురుషోత్తము చెప్పమండఁగ నేలమ్రురు మిథులు వచ్చి నేడు మాంపల్లెలో మద్యపానశేషమును గూర్చి గొప్ప యువన్యాస మీయవలయును. రమ్మని పిలుచుకొని పోయిరి- కాంత జోలాందోళిత చిత్తముతో నుండెను.

నేడు శాంతసోదరుడు వచ్చెను. అతను ప్రభుత్వ పక్షపాతి యనుటకన్న స్వాధీనపరుడనుట మేలు. అతడి రాజకీయాందోళన దిశములలో ప్రభుత్వపక్షమునచేరి డిప్రీకెప్టు మున నును హోదా నందెను. మునముగారు- పురుషోత్తముని మరల స్పీడరీచేయమని యెన్నోవిధముల చెప్పెను. కాని పురుషోత్తముడు సమ్మతించలేదు.

కాంత అన్నగారిచే తనకు గానైన వస్తువులన్నియు కొల్లగం చెప్పించుకొనెను. విదేశీయుల అన్నియు కొల్లగం చెప్పించుకొనెను. విదేశీయులతో నిండిపోయిన గృహమును జూచి-దేవుని భార్య వ్యామోహమును లేచి-పురుషోత్తముడెంతో విషాదమునందెను- కాని కృత్తి స్వామివ్రత వాడయ గుటవలె నాతడుభార్య నేమియు నులేదు.

3

కాంతా! నేడు రంగనాథుని దేవాలయములో శ్రీల సభ యిటు! వెళ్లదనాయిని పురుషోత్తముడుభార్య నడిగెను. వెళ్లెదను. నాకు నిన్న ప్రకటనకాగితముకూడ వచ్చినదని కాంత యనెను. కాంత నననాగరిక యవతి. నేడు మధ్యాహ్న భోజనములైనది మొదలు కాంతాదేవి కొంచెమైన విశ్రమించునందెను. కొమార్తె లిద్దరు తలదవ్వి అర్ధజడలువేసి మధ్యనలకల్లు పట్టు పేటుకట్టెను. అంటు వైటులోతో సోపుతో కనపస మొగములు రుద్ది నుడిచెను. చెరియొక “జపానీస్ లుప్రూక్” వేసి కాళ్ళకు “స్టాకింగ్సుబూడుస్” తొడిగి మొగమున నింత వేసి పాదరీ రాయటతో వారి యలంకారము పూర్తిగావించెను. ఆనందము తనగుడ నెదను గణముగ నలంకరించుకొని సభకు సిద్ధపడెను. ఇంటలో కొంచెంబడి నచ్చెను. కాంత తనపిల్లలతో గూడ నాతకటము నాగోహించి సభకు వెళ్లెను. విషాద స్త్రోమజ్వాలలవల్ల నేన సారిమణులతో దేవాలయమునకువలెయు నిండిపోయెను. అందొక పురుషుడొకచో నిలువబడి యుపస్థానించుచుండెను. అనూయోద్యమము-శ్రీల తోడ్పాటుఅనునది నాటి ప్రపంచవిషయము. ఉపన్యాసము రహస్య చక్రగంధెను. శ్రీలని కాబోలు ఉపన్యాసకుడు ప్రతి విషయమును విప్పివిప్పి చెప్పుచున్నాడు. భరతవర్షము పూర్వ మెట్టి యాన్నత్యదశయందుండెనో ఎట్టి స్వతంత్ర్యాభ్యుదయ తన రాజనో, ప్రస్తుత మెట్టి హైస్ట్రోఫిటియందున్నదో, విదేశీ యుల కెట్లు బానిసత్వము జేయుచున్నదో దేశపరిశ్రమలెట్లు నశించినవో, ప్రస్తుతము ప్రతి చిన్నకనువునకు గూడ భరతవర్ష మెట్లు విదేశములపై నాధారపడియున్నదో, అట్లాధారపడి యుండుటచేతఇంకను దేశ మెట్టి హైస్ట్రోఫిటికి వచ్చుచున్నదో- యుపన్యాసకుడు చక్కని వివరించెను- చర్తక వ్యాజమున మన సంపదను కొల్లగ ననభించుచు పాశ్చాత్యులు మనల నెట్లు సీచుముగం జూచుచున్నారో తెలియజెప్పెను. కలనరాజ్యము లందు భారతీయులెట్లు కడగండలెడుచున్నారో, పంజాబులో శ్రీలు బాబరునెట్లనమానితులైరో, పురుషులెట్టి నిర్బంధములను మరణదండనను అనుభవించిరో, ఆతడు వివరించెను. నానాటంక డెరిగి పోవుచున్న శాసన పాతములు భారతీయుల కంటకుల నెట్లు దిగించుచున్నవో ఆతడు తెలుపజెను- భాగ్యవంతులయిన భరతవర్షములో ముప్పదిమాడుకొట్ల మంది బీదజనులెట్లు ములక మలమలమాడుచున్నారో నాతడెట్లుక పరచెను- ఇట్టి దుష్టాస్థితినుండి భరతవర్షము విముక్తి నొందు టకు శ్రీలెట్లు తొడ్డుద గలుగుదురో వివరముగ తెలిసెను. తోడ్పడుటకు గట్టిగ ప్రబోధించెను.

ఉపన్యాసము నుమారు మాడుగుంటలు పట్టెడి- ఆ మహానియుని ప్రసంగ కాశలమేమె గాని ప్రతిశ్రీయును మహా శ్రద్ధతో- తదేకదృష్టితో- నొక్కముక్కఅయిన బీరువోకుండ నాలించెడిది. ఆ ప్రసంగము నాలించిన సకల నారీహృదయ తేజ్రములందును దేశదృష్టి భాగన నాటుకొనెను. పంజాబు దురంతములు వినిపిండు ప్రతి శ్రీయొక్క కన్దలనుండి భావ్యకణములు రాతెను. కలనరాజ్యములలో తోటల యజమానుల దురాగతములను వినిపిండు ప్రతి శ్రీ మోమునను రోహణలను ప్రజ్వలెను. అన్నిటికన్న నుపన్యాసాంతమున నాలెడు దెప్పిన యా క్రింది ప్రబోధవాక్యములే ప్రతి నారీమణి హృదయమునను కిలాతురములవలె కాళ్ళరములయ్యెను:- సోదరీ మణులారా! భారతదేశ విముక్తి మీ హస్తములందున్నది. మీ కోమలహస్తములు రాటుపు పిడుల నెప్పుడు బట్టునో, మీ పవిత్రహస్తములు స్వర్ణాభరణముల నెప్పుడు ధర్మముజేయనో, అన్నిటికన్న విదేశీవస్తు సంస్కర్షణ మన మీ పుణ్యహస్తము లెప్పుడు జంటనో, అప్పుడే భారత దేశము శుభస్థితికి రాగలదు. ప్రాచీన భారతము నొకపరి సంస్కరింపుడు. ఎందఱు వీరపత్నులు ఎందఱు వీరమాతలు మీ హృదయముల విరాజిల్లెదరో మీరుగ్రహింపగలరు. అట్టి సంతతి జాగగు మీరు రాటుము త్రిప్పట విదేశీవస్తుముల వర్జించుట అను యీ స్వల్పత్యాగమును చేయలేరా?”

౪

ఉపన్యాసమును సభయును ముగిసెడిది. ఉపన్యాసకుడు వెడలిపోయెను. సభ్యు రాండెల్లరు గృహోన్ముఖులైరి, వారిలో

మన కాంతగూడయున్న సంగతిని పాతకలోకము మరవరాదు. ఇపుడు కాంతవదనము వికాసహీనమైనది. ఉపన్యాసకుని వాగ్బాణ వరంపర కాంతహృదయమున గాఢముగ నాటినదికాబోలును. కాంత వెల్లదనము దోపజేయు వదనముతో నింటికిబోవుచుండ నొక వృద్ధ యామెనుజూచి-వీరపెరాటాలు త్రిప్పేవారు? యని యాతడిపించెను. ఆ ముదునలిమాటలు ‘గండస్యోపరి పిటకా సంవృత్తా’ అన్నమాదిరిగి ఆమె నెంత బాధించినోగదా”

౫

నేడు గుంటూరు వెనుకటి గుంటూరువలె లేదు. ప్రతి వాకిటను శుభములగు పందిళ్లు-పచ్చని తోరణములు - చక్కని రంగగల్లులు-వీరులపొడవున స్వాగతపటములు. ప్రతిబాలునిహస్తమునను జాతీయపతాకమే! ఆదాల్పవృద్ధము జయశబ్దమే!! ఇంత యాందోళన మెందుకో చెప్పగలరా? ఖగోల్రునివలె జననీ దాన్యమోచన దీక్షావ్రతుడు - కార్మిక జనకష్ట నివారకుడు- మద్యపానాది కృష్ణన నిరూపన చణుడు - దౌర్జన్య రహిత సహాయనిరాకర బోధ్యమమునకు జనకుడు - కృతలక్షణుడు- సత్యగణ సంపన్నుడు-నగు-గాంధీమహాత్ముడు- నేడీపట్టణమును స్వపాదసంస్కర్షణమున పవిత్రముచేయును. ఇంతకంటె నేమి కారణముగలయును? గుంటూరునందలి శ్రీపురుషులెట్లు సమాజేశ మైరి అందు మహాత్ముడు చెప్పివి మాడే మాటలు. కోటి రూపములు! కోటిగర్భము!! 20 లక్షల రాటుములు!!! ఇంతే.

ఉపన్యాసమైనది. మహాత్ముడు - తిలక్ స్వరాజ్యాధిపై కొంగుబాచినాడు. ఆహా! ఏమనిచెప్పను? ఉత్తరక్షణముననే-మహాత్ముని కొంగులలో - ఒక స్వర్ణహారము దుమికినది - హారమన్న హారమా? ఆ యిదువరుసల స్వర్ణహారము! ఎవరా దానీక? ఎవరా సాధ్యి అనిసభ్యులు ఆశ్చర్య విభ్రమములతో గొల్లుచునిరి. మహాత్ముడు ఎవరా? కాంతాదేవి యనెను. ఆహా! ఏమిశాంత! కాంతాదేవి స్వర్ణహార మనేక కంఠాభరణములను, హస్త కంకణములను- అంగ శీయకములను-గలగల మని-ఒక్క నిముషములో- క్షణిపజేసెను. ఎంతయద్భుతము!! ఎవరిశాంతి? మానము దినములకుం బూర్వము-తాను తనబిడ్డ లంకరించుకొను టకై- విదేశ పదార్థముల దెమ్మనిన కాంతయేనా?

మంత్ర శాస్త్రములు

(వెనుకటి తరవాాయి)

పై చెప్పిగట్లు మాత్రమేగాక, తంత్రశబ్దమును ఒకమత మునకు చేరిన గ్రంథముదాయము అను నర్థమునందు ప్రయోగించుచున్నారు. ఈమతము చొప్పున వీరియందు నిగమాగమములు యామళదామరములు ఉద్దేశకక్షుపుటములు- మున్నగునవి యును చేరియున్నవి. కాని నాయెరిగినంతవఱకు వీనికి తంత్రములని పేరున్నట్లు లేదు. మత గ్రంథముల కన్నిటికిని మనము మొల్లముమీద తంత్రములనిగాని ఆగమములనిగాని పేరుపెట్టి అవిశేషముగ కృష్ణహరితుమేని - అప్పుడు ఆ వాఙ్మయమును నాల్గుభాగములుగా చేసి కృష్ణహరింపవచ్చును. మొదటిభాగము వేదములు, రెండవభాగము ఆగమములు - లేక తంత్రశాస్త్రములు, మూడవభాగము పురాణములు, నాల్గవది స్మృతులు. ఈ విభాగమునందలి ఆగమములు - లేక తంత్రశాస్త్రములను వానిని ఆధునికులు ప్రామాణికములనుగా ఒప్పుకొనరు. కాని కొన్ని ప్రమాణములను చూపి అయ్యదియును ప్రామాణికములే యని ఇచట నిరూపింతుము.

మనుస్మృతికి వ్యాఖ్యానముల వ్రాసిన పండితులలో కుల్లూకభట్టు సుప్రసిద్ధుడు. ఆయన శ్రుతులను విభజించి ప్రదర్శించునప్పుడు “శ్రుతులు వైదికతాంత్రిక విధేదములచేత ద్వివిధము లని యుదాహరించినాడు. (వైదికీ తాంత్రికీ చేతి ద్వివిధా శ్రుతి రీడితా) ఇందలి తాంత్రిక పదము ఆగమములలోని మంత్రభాగమును సూచించుచున్నది- ఇట్లే శ్రీమద్భాగవతమునందు భగవానుడును- “నాయుపాసన వైదికతాంత్రిక మిశ్రభేదములచేత త్రివిధముగా నున్నదని” చెప్పియున్నాడు- దేవీ భాగవతమునందు తంత్రశాస్త్రము లెక్కిన నిరుక్తాదులవలె నిదియును వేదాంగమే యని పేర్కొనబడినది- రఘునందనమిత్రులు వ్రాసిన అష్టావింశతి తత్వసిద్ధియును అను స్మృతిగ్రంథమునందుగూడ తంత్రములను ప్రామాణికములునుగా సంగీకరించుచున్నారు - ఒక్క అంగీకరించుట మాత్రమేగాక ఆ యష్టావింశతి తత్వములకును తంత్రశాస్త్రములందే తాత్పర్యముని సమన్వయించినారు. తనకు

పూర్వులగు శ్రీదత్తహరినాథ విద్యాధరులకు నిదియే భావ మని రూపించినారు-

ఇట్లే తాంత్రికపదము అనుపేరుగల మఱియొక తాంత్రిక గ్రంథమునందును - కలియుగమునందు తాంత్రికమత మొక్కటియే యెల్లకు నవలంబించెదగును కాని లెక్కిన వైదికమతములు గావు. అని నియమితమైయున్నది. ఇట్టిసిద్ధిలో తాంత్రిక వాఙ్మయ మధునాతన మనియు నవైదిక మనియు వాదము కలుగుట కెట్లు అవకాశము లభించి నని యడిగదరేమా? కాని అందులకు సులభమగు ప్రత్యుత్తర ముండలేదా మన వారికి? పాశ్చాత్య గురుత్వాధికత మగు పండితం మనస్థిత అనునది!

శాస్త్రేయుల మతగ్రంథములందు- కేవల మొక్క వేద వేదాంతాంతర్గతములగు విషయములుమాత్రమే గ్రహింపబడుట లేదు. మఱియొకటిగా అభివ్యవస్థితమునందలి యుత్తరకాండ పైతము తదంతర్గతముగానే లెక్కింపబడినది. ఈ యుత్తరకాండము నకే అనగా ఉపనిషత్సహిత మగు యుత్తరకాండమునకే సౌభాగ్యకాండమని మంత్రశాస్త్రమునందు పేరు. ఈ సౌభాగ్య కాండమునందు అద్వైతభావముల సూచింపగల ఋక్సూలు - కాళితద్ధర్మార్థులను తెల్పు సూక్తములు- కాళికాదుర్గా ప్రభృతులగు పరాశక్తులయొక్క మహిమను ప్రతిపాదించెడి యుపని షత్సూక్తములులగు శాంతిపాఠములును, మున్నగునవి కొల్లగా సంగ్రహితములై యున్నయవి- సుప్రసిద్ధ కాళాచార్యులలో నొక్కడగు సదానందయతి ఈశ్వరినివస్తునకు తాంత్రికపరముగా వేదవేదాంగాదులనుండి ప్రమాణముల నిచ్చుచు వ్రాసిన భావ్యమొక్కటి అయ్యుచితమైనదికలదు. ఇతని యభిప్రాయము చొప్పున-నిగమాగమములు- రుద్రయామళాదులు- ఇవన్నియును వేదములే! వేదార్థబోధకము లని మన మనుకొను పురాణస్మృతి హాసాదులన్నియును తాంత్రికగ్రంథములనుండియే నిష్పన్నమైనవని యీయన సాధించినాడు.

సర్వవిద్యాసిద్ధిడను నామాంతరముచే, కాళిమార్గరతులు తమ గురుపరంపరలో నొకరినిగా నెన్నుకొని పూజించుచుండిన సర్వానందనాథుడను తాంత్రికపండితుడు తాను వ్రాసిన తాంత్రిక సర్వస్వ మను గ్రంథమునందు నారాయణోపనిషత్తునుండియును నారాయణీ తంత్రము నుండియును ప్రమాణముల నుద్ధరించుచు - నిగమమునుండియే ఆగమము జనించినదని ప్రతిపాదించినాడు. సమ్మోహనతంత్ర మను మఱొక కుశగ్రంథమునందు - కేరళ సంప్రదాయము దక్షిణ మనియును అదియే వేదమార్గానుయాయి యనియును గొడ సంప్రదాయము వామమనియును (సర్వానందనాథుడీసంప్రదాయమువాడే!) గొడము నిగమానుసార మనియును ప్రతిపాదించబడియున్నది. ఇందువలననే అతడు నిగమమున కున్నతపదవి నిచ్చెనని మనవా రందురు. కాని ఏ సర్వతత్వసిద్ధుడు - ఏ సర్వ విద్యాసిద్ధుడు - అగు ఆచార్యు డీభేదమును కలిగించెనో ఆ ఆచార్యుడే- మఱికొంతగ్రంథము వ్రాసినమిట్ట - ఆగమము నుండి యామళము వచ్చినదనియును, యామళమునుండి నాల్గు వేదములు వచ్చినవనియును వేదములనుండి పురాణములు- పురాణములనుండి స్మృతులు - ఇట్లే లెక్కినశాస్త్రములు వచ్చినవనియును వ్రాయుచున్నాడు. ఒక్కవ్రాయట మాత్రమేగాక విద్యాబిరుదులులకు పాఠమితిని ఏర్పరచునపుడు విదునిగమము లనియును అరవదినాలుగు ఆగమము లనియును నియమించుచున్నాడు. మనలో కొందఱు కిష్కడు నాల్గువేదములును యామళములనుండి పుట్టినవను సిద్ధాంతము శ్రొత్తగను వింతగను కన్నట్లుచుగదా! సర్వానందనాథుడీవిషయమున నేమనుచున్నాడో పరికింపుడు. ఆయన తన మతమునకు సుబలుగా నారాయణీతంత్రమునుండి ఇట్లు ఉద్ధరించి ప్రదర్శించుచున్నాడు:-

రుద్రయామళ సంజాతః ఋగ్వేదః పరమోమహాన్
విష్ణుయామళ సంజాతః యజుర్వేదః కులేశ్వరి
బ్రహ్మయామళ సంజాత స్సామవేద మతం శివే
శక్తియామళ సంజాత మధర్వపరమం మహాత్.

అర్థము:- దేవీ! ఋగ్వేదము రుద్రయామళములనుండి యును, యజుర్వేదము విష్ణు యామళములనుండియును, సామ వేదము బ్రహ్మయామళములనుండి పుట్టినదనియును అధర్వవేదము శక్తి యామళములనుండి పుట్టిన దనియును - ఇందు అధర్వము గొప్పదనియు తెలంతును.

ఈ యుద్భృతగ్రంథ సందర్భమునలన - వేదవేదాంగాది సమస్తవిజ్ఞానరాశికిని తాంత్రికవాఙ్మయమే ఖనిస్థాన మని బోధపడుచున్నది కదా! స్థితి యిట్లుండగా - ప్రకృతము కొందఱు బుద్ధిమంతులు - మంత్రశాస్త్రములును తద్వాఙ్మయమును వారి యాచారపరంపరయును - అవైదికము లనియును అనాచార భూయిష్టము లనియును ప్రసంగించుచున్నారు. (సశేషము)

- (o) -

1921 సం. ఆగష్టు నెల 13-న తేడి భవనారము

Approved Telugu Science Publications.		
తెలుగు వృక్ష శాస్త్రము	0	11 0
" జంతు శాస్త్రము	0	18 0
" కవిర శాస్త్రము, ఆహారోన్మజ్జాభిధి	0	18 0
" భౌతిక శాస్త్రము	0	12 0
" నయ వర్ణు - వ్యక్త గణితము	0	15 0
" వ్యవవర్ణు - తేజోగణితము	0	18 0
" సివిల్ - హిందూ దేశ రాజ్యాంగ పద్ధతి	0	12 0

గ్రంథకర్త :—
 డా. సీతారామయ్య, బి. ఏ., యల్. టి. గారు,
 (ప్రధాన ప్రజ్ఞాపక కాలేజి)
 The Universal Publishing Syndicate, Ltd.
 Post Box 214 G. P. O. Madras.

మద్రాసు అందు సదరక మరాటా రైల్వే కంపెనీ (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకా స్థాపించబడినది)

నోటీసు

1921వ సం॥ రం కృష్ణాపుష్కరము.

జిల్లా మునిసిపాలిటీల అక్టు ప్రకారము ఈ దినము తెలుగు ప్రభుత్వ కారము యాత్రీకుల సుకమును సమూహములుగా సర్కారువారు అనుమతి నిచ్చియున్నారు.

మూడవతరగతి ప్రయాణీకుడు సభరు 1 కి 0-1-0
ఇంటర్మీడియట్ ప్రయాణీకుడు సభరు 1 కి 0-1-0
రెండవతరగతి ప్రయాణీకుడు సభరు 1 కి 0-2-0
మొదటితరగతి ప్రయాణీకుడు సభరు 1 కి 0-4-0
బెజవాడకు 20 మైళ్ళు దూరమున్నవారికి ఈ కన్న ఉండదు. బెజవాడనుండి 30 మైళ్ళకు అవలనుండు స్టేషనులకు పోవునప్పుడు రిజిస్ట్రేషన్ సభరు యాత్రీకు లందరును 1921 సం॥ రం ఆగస్టు నెల 15 వ తేదీనుండి సెప్టెంబరు నెల 7 వ తేదీవరకు ఈ సుకము చెల్లించవలయును. 15-8-21, 7-9-21 తేదీలలో ప్రయాణ మొనర్చువారు కూడ యీ సుకము నియ్యవలెను.

మద్రాసు గవర్నమెంటువారి కోరికప్రకారము ఈ యాత్రీకుల సుకము రైలు చార్జీతో కూడనే వసూలు చేయబడును.

యాత్రీకుల సౌకర్యార్థమే సర్కారు ప్రయత్నము. ఉండవల్లి స్టేషనులకు మధ్య స్టేషన్లు బండ్లు పోవుటకు ఏర్పాటుచేయబడినది. మునుపు కృష్ణా కాలువ ప్రక్క అని పిలువబడుచుండినదానికే ప్రస్తుతము ఉండవల్లి అను నామధేయ మీయ బడినది. ఇది కృష్ణానదిగట్టునకు మిక్కిలి సమీపమున నున్నది. ఉండవల్లికి ఈ స్టేషను బండ్లలో ప్రయాణ మొనర్చునట్టి వారికి మూతము రిటర్న్ టికెట్లు యియ్యబడును.

ఆంధ్ర దేశము మాద ముందుకు వచ్చుచున్నది. స్వదేశ హస్తనిర్మిత వస్తువులు. గట్టి పని! వెల సరసము!!

ప్రకృతమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్దలైజుల మదకావలు, పేనాకర్లు, పైలం కట్టలు, వివిధ విశేషముగా నేసి తయారుచేయబడు చున్న అన్ని వైజుల యిల్లడి కప్పుతాళములు, ఇనుప కప్పుతాళములు, ఇల్లడి యినుము కలిపిన కప్పుతాళములు, మంచి తాళములతో బంబో బస్త్రచేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానము మా కర్మాగారమున తయారుగుచున్నది.

దరఖాస్తులకు పైన దరఖాస్తు చేయవలయును.
వర్తకులకు సరసమైన కమిషన్ నియమమును.

తండ్రి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
"కొండ ప్రీస్"
కట్టపల్లి అండ్ లాక్ సేకర్స్ etc
కెల్లాపురం. (గోవాగిరి జిల్లా)

Vani Press, Bezvada.

తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ, పేషనాగరి, అరవములో అచ్చు పుస్తకాలు, బైండు పుస్తకాలు, రబ్బరు స్టాంపులు, ఎంగ్రేవింగు రమ్యముగ సరసమైన ధరిలకు చేయబడును.

కవర్లు, కార్డులు, కౌగితములు చపుకగా తయారును. ఒకసారి పరీక్షించి చూడండి.

వాణీ ప్రెస్, బెజవాడ.

మద్రాసు అల్లరుల విచారణ సంఘము

సుక్రవారము ఉదయము.

మద్రాసు, ఆగస్టు 12:— ఈ దినము ఉదయము 11 గం॥ నిమిషములకు విచారణ ప్రారంభమయ్యెను.

జి. పి. లోబోగారి సాక్ష్యము

జూన్ 29 వ తేదీ సాయంత్రము, జూలై 1 వ తేదీ, 2 వ తేదీ ఉదయము, 3 వ తేదీ సాయంత్రము నే నచ్చటికి వెళ్ళితిని. గుడిపెలు కాలిపోయిన స్థలములకు నేను స్వయముగ వెళ్ళితిని. ఒకవృద్ధస్త్రీ దేహము కొంత కాలిపోయినట్లు నేను చూచితిని. బాంబుపడిన ఇల్లును నేను చూచితిని. చెరువుకు తూర్పువైపున ఒక వెంతుట్టుమీద బాంబు పడినది. మరుగేళక అను అగ్నివాదిను ఇల్లు కొన్ని వెంతులులేచి పోయి యుండెను. అచ్చట ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా చేరియుండిరి. స్త్రీలతోడనుచు యుండిరి. పురుషులు క్రోధావేశులై యుండిరి. వారందరు అది ప్రాణహత్యకథ అని నాకు తోచినది. బాంబు పడిన ఇల్లు ఇది అని ఒకడు ఒక ఇంటిని చూపెను. ఈ ఇంటిమీద బాంబుపడి నట్లు నాకుతోచదు. ఆ యింటికి పూర్వం ఒకరంధ్రము పడినట్లుండెను. దానిచుట్టును వెంతులు చెరిగి పడియుండెను.

జూలై మొదటి తేదీ సాయంత్రము నేనచ్చటికి 8 గంటలకు వెళ్ళితిని. పోలీసుకమిషనరుగారు, లేబరుకమిషనరుగారు, పోలీసు డిప్యూటీకమిషనరుగారు నేను మహమ్మదీయుల నాయకులతో మాట్లాడుటకు వెళ్ళితిమి. నేను ఒక నాయకునితో మాట్లాడుచుండగా, నాకు అగ్ని జ్వాల కొంతదూరములో నగ పడినది. మహమ్మదీయు లాగితి ఏలాటిగలభా చేయకుండ చూడవలసినదని నేనాతనితో చెప్పితిని. మంటలకు సమీపమున 2 వేలమంది ప్రజలగుంపు ఉన్నట్లును, మంటలను చల్లార్చుటకు ఇంజన్ కావలయునని ఒక పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు వచ్చి కమిషనరుగారికి జెప్పెను. పోలీసు స్టేషనుమీద పడితే ప్రజలయొక్క ను కాల్పుటకు నేను సెలవియ్యవలసినట్లు పోలీసువారుకొరి. ముగ్గురికంటె వైగా మనుష్యులు గోడ మీద నెక్కుచుండిన యెడల, నా ఉత్తరువులు పొందకుండ నే కాల్పునచ్చునని నేను చెప్పితిని. ఒకడు, ఇద్దరు, ముగ్గురుమాత్రమే గోడపైకి ఎక్కిన యెడల, వారిమీద కాల్పుకముందు హెచ్చరికచేయవలసినట్లు నేను చెప్పితిని. గేటుమీద పడినయెడల, ప్రజలను కాల్పునచ్చునని నేను చెప్పితిని. 8 గం॥ 25 నిమిషములకు ఇన్ స్పెక్టరు మాదగరకువచ్చి 2 వేల ప్రజలగుంపు 5 వేలకు పెరిగిపోవచ్చుననియు, స్టేషనుమీద పడుటయేగాక వికోపియనుల గృహములను నాశనము చేయవచ్చునని చెప్పెను. పోలీసులబలము చాలునా యని అతడు వెల్లిగారిని ప్రశ్నించెను. నైనికులను పిలిపించ వచ్చునని ఇన్ స్పెక్టరు నాద్దగారు సూచించిరి. నే నందుల కంగీకరించితిని. వికోపియనుల మిల్లుల గృహములను రక్షించుట అత్యవసరమని నేను తలచితిని. 8 గం॥ 45 నిమిషములకు 200 సైనికులను, పుకాములతో సహా పంపింపవలెనని నేను లేఖరాసి నైన్యా దిశానికి పంపితిని. ఒక ఇన్ స్పెక్టరు ఈ లేఖను తీసికొని మోటారుబండిలో వెళ్ళెను. నా బాలు చేసిన కత్తిరిమే సైనికులు బయలుదేరినవచ్చిరి. వారు 10 గం॥ 30 నిమిషములనుండి అచ్చట చేరిరి.

పులియంతోపు రస్తాలో ప్రజల కేలాటి ఉద్రేకము లేకట్లు నాకు తోచినది. నేను మొదటి దీపపు ప్రంభము దగ్గరకు ఒంటరిగా వెళ్ళితిని. అచ్చట ప్రజల సెకనుండి చేరియుండిరి. మంటలవద్ద 200 మంది కంటె సైనికులేరు. ఒకరిద్దరుపోలీసుల నచ్చటికి బంపినదాగుండునని నేను చెప్పగా, సబ్ ఇన్ స్పెక్టరులలో నొకడట్లుచేయుట ప్రాణములను గోల్పోవుటకేయనిచెప్పెను. 5, లేక 6 మంది పోలీసులు నాదగ్గరకు వచ్చిరి. అచ్చట ప్రజలగుంపు 100 అని ఒకడును, 400 అని ఇంకొకడు చెప్పిరి. ఈ ప్రజలవద్ద కత్తులు మున్నగు ఆయుధములుండెను కాలుచున్న పాకలు ఆదిద్రావిడులవని ఒకడు పలికెను. కాదు, మహమ్మదీయులని, తమిళులని మరియొకడు చెప్పెను. వారు మనుష్యులను కొంతదూరము చూడగలిగిరి. నేను వారిని వెల్లిగారి దగ్గరకు గొనిపోతిని. వారు చెప్పిన విషయములను తిరిగి చెప్పవలసినగా, వారు చెప్పిరి. మొదట ఇన్ స్పెక్టరు పలికిన పలుకులు అతికయోక్తులని నాకు తోచినట్లు నేను వెల్లిగారికి చెప్పితిని. ఆ హెడ్ కాక డేబిల్ ఒక మహమ్మదీయుడు. అతని ఊరు పేరు నాకు తెలియదు. అచ్చట 50 మంది రిజర్వుపోలీసు లుండిరి.

నేను స్టేషనుదగ్గర కొంతసేపుండి పులియంతోపు రస్తామీద రెండవ దీపపు ప్రంభము దగ్గరకు వెళ్ళితిని. నా చుట్టు 50 లేక 60 మంది చేరిరి. నేను ఒంటరిగా వెళ్ళితిని. పోలీసులులేకుండవచ్చినయెడల వారు నన్ను చుట్టబద్ధములుగా నేకొని వెళ్ళెదమని చెప్పిరి. వారు మహమ్మదీయులు. నేను కొంచెము నేపు తాళిరచ్చెదనని చెప్పి ఈ విషయము వెల్లిగారికి చెప్పితిని. నేను మరత్తీతముగా నుండగోరయెడల నచ్చటికి వెళ్ళగూడదని వెల్లిగారు చెప్పిరి. మాయయగారుమాడ నాతో నట్లే చెప్పిరి. నే నంతట వెళ్ళకుండ నిలిచితిని. నేను వారిలోకూడ స్టేషనుకు వెళ్ళి, వారిని విడిపించి ఒంటరిగా వెళ్ళుట బాగుండదని తలచి నిలిచి పోయినాను. నే నంతట వెళ్ళి మహమ్మదీయులలో రానిని చెప్పితిని. ఇన్ స్పెక్టరు హంకింగ్ గారిని గురించి వారు కఠినవాక్కులు పలికిరి. మరుసటి ఉదయమున వారు నాతో మొరపెట్టుకొనవచ్చునని చెప్పి నేను వెళ్ళితిని.

కొందరుపోలీసులు నాదగ్గరకు వచ్చిరి. వారిలో నొకనికి మెడమీద తుపాకి ఉంచుదెబ్బ తిగిలియుండెను.

అంతట నైనికులు వచ్చిరి ఇచ్చటికి పరిశీలకులను మేము వారికి నర్పించిచెప్పితిమి. పోలీసుకు కాల్పుననుష్యులు కార్మిక సంఘభవనమును గుండవచ్చునని హంకింగ్ గారు నాతో చెప్పిరి. రాత్రి 10 గ 15 నిమిషములకు కొందరును, 11 గ 15 నిమిషములకు మరికొందరు నైనికులును వచ్చిరి. 50 మంది కార్మిక సంఘమువారి భవనమునుండిట్లు ఇన్ స్పెక్టరు హంకింగ్ గారువచ్చి మాతో చెప్పగా, మేము 50 మంది రిజర్వు పోలీసులతో కూడ కార్మిక సంఘ కార్యాలయమునకు వెళ్ళితిమి. బయటి తలుపుకు లోపల తాళముచేసినట్లుండెను. మేము భవనము సంతటిని వెదకితిమి. ఒకటిరెండు గదులకు తాళములు నేను బడియుండెను. తాళమును పగులగొట్టెద మని పోలీసు అధికారి ఎవ్వరో చెప్పగా, నేను వలదండని. మేము ప్రజలను పట్టుకొనుటకు వెళ్ళితిమి. టిపాకు లచ్చట దాచిపెట్టబడిన వాయని మేము తరువార సందేహించితిమి. వెల్లిగారు కూడ అచ్చటికి వచ్చియుండిరి. తాళములు నేనుబడియున్న గదులను మరుసటి ఉదయము వెదకవచ్చునని నేను చెప్పితిని. మేముంటట మార్కెటులోనికి పోతిమి. అచ్చట సహారా చేయవాడుతప్ప ఇతరులేవ్వరునులేరు. మేము 11 1/2 గంటలకు స్టేషనునుండి బయలుదేరకమునునే అగ్ని జ్వాలలవెలుగు తగ్గెను. మేముంటట పులియంతోపు రస్తామీదగా వెళ్ళితిమి. అచ్చట ఒకవాకిలి ముందర 6 గురు మనుష్యులు చేరియుండిరి. వారిని ఇంటిలోనికి పొమ్మని పోలీసులు కఠినముగా బలకగా నేను విచారించితిని. మేము అంతట కాలినగుడిసెలను నాచుటకు వెళ్ళితిమి.

మే నుచ్చట నుండగా నైరుతిమూలనుండి రెండుతుపాకిగుండ్లను కాల్పునట్లు నేను వింటిని. ఒక మనుషుడు ఒకసంధు గుండ పరుగెత్తికట్టు నాతో ఎవ్వరో చెప్పిరి. నేనుమాత్రము అల్లు ఎవ్వరుపరుగెత్తుటను చూడలేదు. మేము అచ్చటికి వెళ్ళి చూడగా నచ్చట ఎవ్వరులేరు. ఇద్దరు ముగ్గురు గాఢనిద్రపోవుచుండిరి. అచ్చటిస్త్రీల నడుగగా, వారొకనిని చూపిరి. మేనుచ్చటనడుచుటకు విని వాడు నిద్రలేచి యుండవచ్చును. పోలీసులు కఠినముగ మాట్లాడిరి. కఠినముగ మాట్లాడి ప్రయోజనము లేదని నాభావము 5 కి, నపదములు తమిళభాషలో వాడబడినవి. ఆచూకులు నాకు భూపకములేవు.

మే నుంతట స్టాంబరువాను గుడిసెల వద్దకు వెళ్ళితిమి. అచ్చట పాకలన్నియు కాలిపోయెను. ఇది అగ్నిగ్రావిడులగుడిసెలని ఇన్ స్పెక్టరు హంకింగ్ నాతో చెప్పెను. అతనికి కొనను ముగ్గురుమనుష్యులుండిరి. వారిలో నొక డొకదీపమును పట్టుకొనియుండెను. మేము వాకిదగ్గరకు పొయ్యెట్లుపట్టి, వారధ్యులైరి. పోలీసు ఉద్యోగులలో నొకడు అచ్చటి ఇండ్లవాకిళ్ల యందు తడికల సులాగి సార చేయుటకు యత్నించగా, నేను నివారిచితిని. మే నుంతట తిరిగి స్టేషనుకు వచ్చితిమి. నేను 2 గంటలకు నాఇల్లు చేరితిని.

మరుసటి ఉదయమున 7-80 గంటలకు నేను పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్ళితిని. అప్పుడు చుట్టును చూస్తున్నచుండెను. అప్పుడచ్చట ప్రజలేవ్వరు చేరియుండలేదు. అప్పుడొకగుడిసెకు నిప్పుంటుకొనెను. ఇద్దరు పోలీసులు ఆగుడిసెలోని సామానులను బయటపెట్టుటకు యత్నించుచుండగా, నలుగురువచ్చి వారికి సహాయము చేయసాగిరి. ఇచ్చట మాత్రము పోలీసువారి మీద నేరములు మోపుటకు వీలులేదు.

నేనుంతట పులియంతోపుకు వెళ్ళితిని. అక్కడనుంచి స్టేషను చేరితిని. నాతో మాట్లాడినవారు, మహమ్మదీయులును, అదిద్రావిడులును-వారి పాణములను సంగీంచవలసినదని వారు నాధీం

1-8 275.

பெரிய அளவுக்கு உட்பட்டவர்களுக்கு மட்டும் மருந்துகளை வழங்குவதற்கு உத்தேசம்.

వ్యవసాయ విషయములు.

జిల్లాభూమిలోని వివిధ గ్రామాలలోని భూమిలకు...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అమకము.

తక్కువ ధరలు.

అమకము.

ఈలాటి పేరులతో నన్న ప్రకటనలను చూచుటకు మీ కందరికి మిక్కిలి ఆనందముగా నుండును.

ఎవరైనను లాభము లేనిదే విక్రయించు రను స్వల్పసంగతి మీ కెల్లరికిని బాగుగా తెలియును.

అయితే ఎల్లకాలములందును మిక్కిలి తక్కువ ధరలకులు సామానులు విక్రయించబడు స్థల మొక్కటియున్న దని తెలిసికొనుటకు మీరు మిక్కిలి సంతసించెదరు.

సామాను లన్నియు గలిగిన ఇది ఒక మిక్కిలి గొప్ప అంగడి. మీరు కావలసినట్టి ఎట్టివస్తువైనను తప్పక దొరుకును.

దయచేసి రత్న బజారు రోడ్డునందు నెం 9, 10, 11 యల గల

మిక్కిలి సరసమైనట్టియు, పెద్దదైనట్టి, బహు పురాతనమైనట్టి

చల్లారాం గయానుచందు వారి అంగడికి రెండు

హిందూ దేశము, విదేశము సరకుల వర్తకులు.

తక్కువేని సామానులు గల గొప్ప ప్రదర్శనమును చూచి, ఇతరచోట్లయందు ధరలకు వీటిని పోల్చిచూచిన, ఇచ్చటి ధరలు మిక్కిలి తక్కువ యనియు, మఱియు ఇక్కడ ఎప్పుడును

శాశ్వతమైన పరిష్కారమైన అవకము

ఉన్నట్లు స్పష్టముగా తెలియును.

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

ఎండి, బెరికి మొదలగు పువ్వులను సాగుచూడ దిక్కిరిస్తూ

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

అట్టి భూమిలకు వివిధ రేట్లను వసూలు చేయుట...

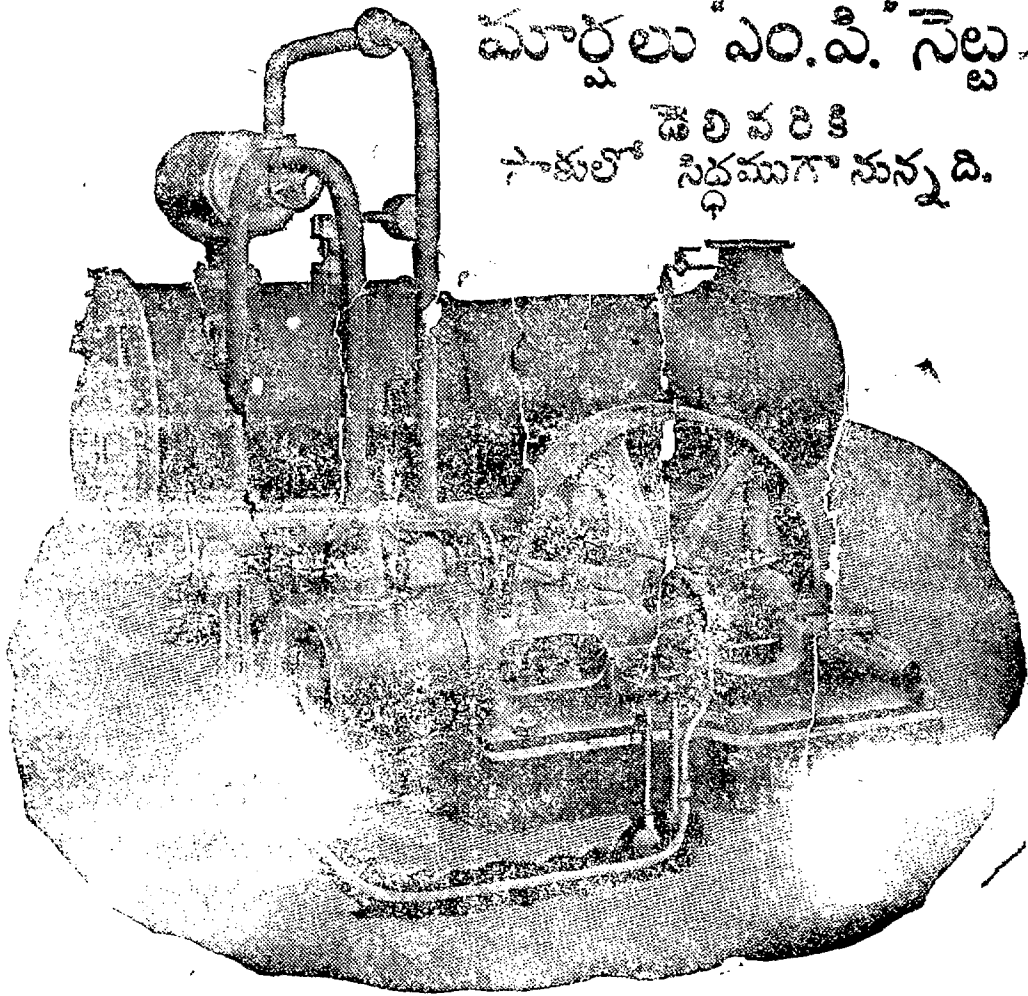
దాట్ల అచ్యుతరామరాజు

కృష్ణాపుష్కరమందు గొప్ప స్వదేశీ సంత

ఆగస్టు 20 వ తేదీన ప్రారంభము

అన్ని విధములైన స్వదేశీ వస్తువులు వరియులు యంత్రములు ప్రదర్శించుటకు జరిగిన నూతనపుట్టుక కారములు

కృష్ణాపుష్కరమిది } డి. వి. హనుమంతరావు బెజవాడ } వ్రాసెను.

మార్వలు "ఎం.పి." నెట్టు

డెలివరీకి
సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, నూవర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై వంగు మొదలగువాటిలో వయిన ఉండునది మార్వలు "ఎం. పి." మార్తి నెట్టు యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునామాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను.

1808

మార్వలు సన్ను ట్రి కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాశ్ మిన్: బెబాబా, తిలవూరు.

నెం. 9 నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

ఈనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇది వివిధరూప భావ్యముగా కూడి మా అమృతాంజనమును వాటి వలన చూత్రమున వయనగుచున్న మొత్తం వెల 0-10-0 అనాలు.

మోహనలైలము

సీసా 1-8 0-12-0.

తామరలైలము

శబ్ద 1-8 0-8-0

పండ్ల పొడి

శబ్ద 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మదరాసు.

ఇద్దిడే వెలువడినది.
ఇద్దిడే కాల ప్రకట
ఈ భర్త్య పడినవి.

తిలకుగారి జీవితము
సంపూర్ణోపన్యాసములు

త్యరచుడు.
స్వరాజ్యము
సంపాదించుడు.

(ఈరూపి ఆంధ్రవార్తాపత్రికకు లగు కాశీనాథుని వాగ్దేవరూపు పంతులుగారు దీని వెంకటా ప్రకటించుచు వ్రాసిన కిక్కురుకు ప్రస్తావన కలదు.)

ఇందు మత, రాజకీయ, సాంఘిక సారిశ్రామికాది విద్యాది విషయముల నూర్చిన యువన్యాసములు 40 కలవు. చక్కని జీవితచారిత్ర గలదు. ఇట్లెక్కుటములలోను, గ్రామ చావల్లోను ప్రజా ప్రమాదాదులకు చదివి వినిపించ దగినది. అక్షరజ్ఞానమున్న ప్రతివాడికిన్ని విషయము చక్కగ బోధ పడును. 425 పుటల గ్రంథము. ఈ యువన్యాసములను ధరించిన తిలకు మహనీయుని జీవితసారము ప్రజలకు తారకము. మూనికొండ పత్తవారాధనాశాస్త్ర చి.వ గారిచే రసవంతముగ వ్రాయబడినది.

వెల చావరు లైందు రు. 2-0-0, అట్టలైందు 2-4-0. పోస్టేజీ వేలు.

సంపుటవారు: ఆంధ్రవార్తా కాశీనాథుని, 7, తంబుకెట్టిపేథి మద్రాసు.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

(547) సెక్యూరటీ కేసు (1437)

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-8 రూ 0-14-0.

పండిత మదనమోహన మాధవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి

ప్రతి 1-8 రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ కన్స్.

292, ఎన్.ఎస్.రోడ్, చెన్నై. ఈ

కంటి ఆగ్రహము-వావిళ్ల, మదరాసు.

మలయచందనము

గనేరియా అను తెగరొగమునకు తోకారము.

వర్ణములేదు. పిడికారీలో కుక్కల పిలుపు, కెలుపు, వచ్చు అను మాటల విధముల తెగరొగమును మూడు భాగాలలో నూర్చును. శ్రీలక్ష్మీమహాదేవి వ్యాధులకు మోడ ఇది రాశోపశమము.

శబ్ద 1-8 రు 2-4-0

1 చండినీ (బులుచందనమునకు కనుసాము) కేసు 2-0-0

1251 ఋతుశోధక

ఋతుకుల నున్న గుగ్గూళిక రోగములను శో గొట్టి సంశాసము నొసంగు చింతామణి. డబ్బా 2-0-0

ప్రీ యూషము

కాఫీ, టీ, శోకోలకు బహు. మంచి నువానగులము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బా 0-12-0

గంధర్వభార్యసే, రామవరం, (గోదావరి)

మిక్కిలి పుష్టదేశమగు యిండియా దేశమునందు మెదడునకు చలువ గలుగుటకు సుమాంద్యము వదలుటకును జ్ఞాతకేశక్తి హెచ్చుటకును తలవెండ్రుకల పరిరక్షముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిష్ఠియును ప్రతిపునమును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టరు)

తలవెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తి తలనూనెయందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. శిరోజములకు పట్టు వంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. పని మెండ గుటలకు కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును

కామినియా ఆయిలు తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలకును పురుషులకును, నెక్కుమందికి మహోపకారము మొనరించినది.

నేడు దీని నుపయోగించిచూడుడు.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 ని. పి. చార్జి 0-5-0 అనాలు. మూడుబుడ్డు 2-10-0 ని. పి. చార్జి 0-12-0 అనాలు

సోర్ ఏజెంట్లు.

ఆంగ్లోయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

D 126 W 100.

155 జామ్యునుసీడు, బొంబాయి.

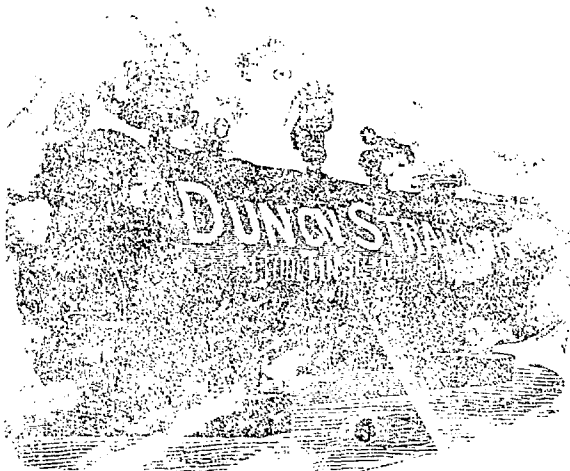

DUNCAN STRATTON & Co.

శ్రీ ఆంధ్ర బిల్డ్ ఫర్ ది ఫ్యూచర్

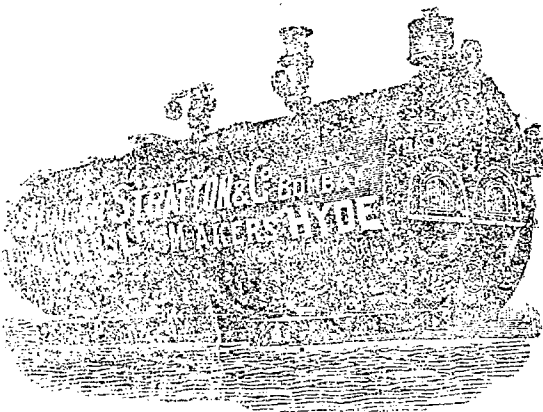
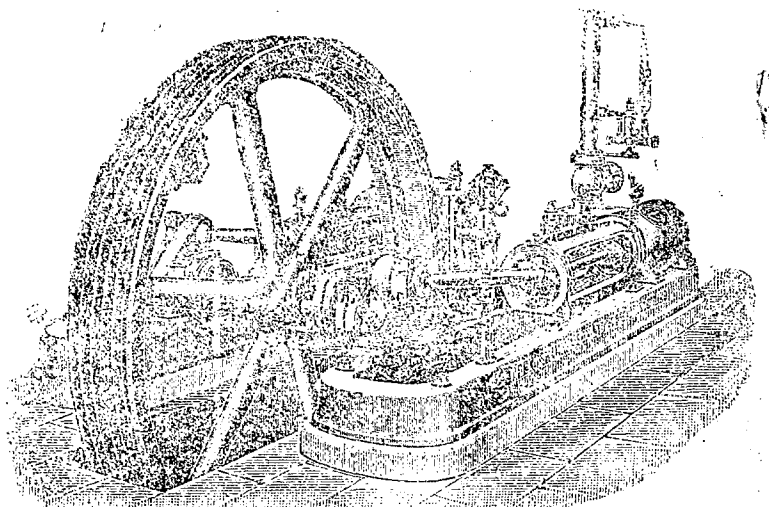
(2472)

பெருநகரம், தமிழ்நாடு, 9 மார்ச் 2020, சோனாம்பட்டி.

SECRET

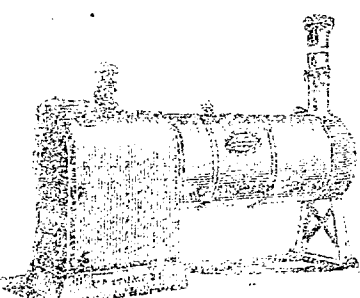
1. சென்னை - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 2. மதுரை - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 3. கரையூர் - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 4. கரையூர் - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 5. கரையூர் - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 6. கரையூர் - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 7. கரையூர் - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 8. கரையூர் - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 9. கரையூர் - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்
 10. கரையூர் - தமிழ்நாடு - தலைநகரம்

శ్రీకృష్ణ జ్యోతి బహుమతి కార్యవర్గం.

మహాత్మాగాంధీజీగారు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాలను సందర్శించి, ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకుని, అవి పరిష్కరించేందుకు ప్రయత్నించారు. ఆయన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాలను సందర్శించి, ప్రజల సమస్యలను తెలుసుకుని, అవి పరిష్కరించేందుకు ప్రయత్నించారు.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

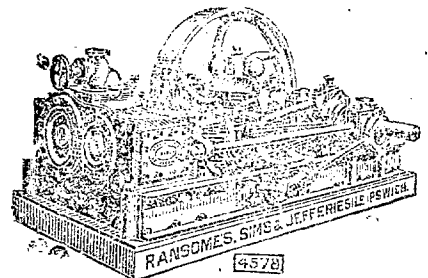
[illegible]

100

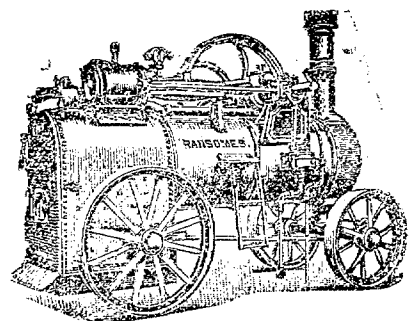
శ్రీకృష్ణ తెలుగుపద్యము వాటిని
సమీక్షించి రచించుచున్నాను.

మాది కన్నెండు మెడిసిరీ, కాదీసామా!
 మాది మెస్సింగు మెడిసిరీ [మహి
 మాది స్పిస్సింగు మెడిసిరీ
 మాది నీపింగు మెడిసిరీ
 అన్నెరకమహా స్త్రీమహ ఎంబెన్లు
 అన్నెరకమహా స్త్రీమహ కాయాలన్న
 కొలార్ న్లవర్ మెల్లింగు మెడిసిరీ
 నూనెమెల్లు మెడిసిరీ
 మంతుగ్గజేయూ మెడిసిరీ [సామానులు
 కమ్మ బింబుమహాజేయూ మెడిసిరీ కాదీ
 అన్నెరకమహా మంపింగు మెడిసిరీలు
 కాగన్న, కమ్మసాయా మంపుమెన్ల కొరమాన్లు
 రకమహా నూనె మహా అంబెర్ ఎంబెన్లు
 అన్నెరక తల్లింగు (స్టాన్లు) కొరమాన్లు
 బింబులు మమ్మ-సాన్లు కొరమాన్లు
 స్త్రీలు మెట్టింగు, కమ్మింగు, మెట్టింగు
 కాదీ బరక అంబు కాన్లు మరవ పుల్లిలు.
 కగ్గలరా అన్నెరకమహా సామానులు.

సైట్ బై సైట్ కాంపౌండు
హిండ్మాస్ట్రాని' ఎంజినరులు.
(కాన్ గ్రేటర్ టౌన్ ప్లాన్ నంబర్ 1 సోల్ టీంగులు వీరిది.)
ఇందులో సింసిరే సిరించడం ఎంజనులు గూడ గలవు.

శ్లో. స్వీడుకాంపాండు సంజిహ్నులు.

హోర జల్ స్తే ము పరిచేసులది.
 సింహిల్ సింగిల్, దక్షిణల్ నిజంద్రుగలది.
 స్తే మాత్రమడు 120 హనులు గలది.
 కాంశాండు— హ్రా, హ్రాత్రమర్ నిలింద్రు
 స్తే మాత్రమడు 150 హనులు గలది.

విజయవాడకు, కరంజకు బొంబాయిలోనుండు డన్ కన్ స్టేబుల్ కంపెనీ కై నను లేక

శతపాద (పుష్కాజ్లా)లో ఉంచు ఇంగ్లీషు బ్లూస్ ఇంపార్టింగు కంపెనీ ప్రొవైడరు గారైన
మా సేవల్లి లాజనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అప్పు తాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

తగ్గు, తైత్తియు, కుడిశము, రొమ్ముకుడిశము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, బొట్టు, బెణుగులు, చిళ్లులు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

ප්‍රදේශයේ පිහිටීම: 2-10-0; 1-8-0; 5-12-0 වැනි ප්‍රදේශයේ පිහිටීම.

అమ్మ శాంతి నందినా, } 109, ప్రభువీధి, శాంతి నందినా,
6, తంజావూరు నగరం, మదరాసు.

